

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
přednesené dne 20. dubna 2023¹

Spojené věci C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 a C-328/21

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino
proti
CZA

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Corte suprema di cassazione [Nejvyšší kasační soud, Itálie])

a

DG

proti

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino
(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunale di Roma [soud v Římě, Itálie])

a

XXX.XX

proti

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino
(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunale di Firenze [soud ve Florencii, Itálie])

a

PP

proti

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le Libertà civili e l'Immigrazione – Unità Dublino
(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunale di Milano [soud v Miláně, Itálie])

a

GE

proti

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino
(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunale di Trieste [soud v Terstu, Itálie])

„Řízení o předběžné otázce – Společná politika v oblasti azylu a doplňkové ochrany – Nařízení (EU) č. 604/2013 – Řízení o přijetí zpět – Porušení povinnosti předat společný informační leták podle článku 4 a povinnosti uskutečnit osobní pohovor podle článku 5 – Nařízení (EU) č. 603/2013 – Porušení informační povinnosti podle článku 29 – Důsledky rozhodnutí

¹ – Původní jazyk: němčina.

o přemístění – Riziko nepřímého navrácení – Vzájemná důvěra – Soudní přezkum rozhodnutí o přemístění“

Obsah

I.	Úvod	4
II.	Právní rámec	5
	A. Unijní právo	5
	1. Nařízení Dublin III	5
	2. Nařízení o zřízení systému Eurodac	12
	3. Kvalifikační směrnice	14
	4. Směrnice o azylovém řízení	15
	5. Nařízení (ES) č. 1560/2003	15
	B. Italské právo	19
III.	Skutkový stav a žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce	19
	A. Věc C-228/21	19
	B. Věc C-254/21	20
	C. Věc C-297/21	21
	D. Věc C-315/21	22
	E. Věc C-328/21	23
IV.	Řízení před Soudním dvorem	24
V.	Posouzení	24
	A. Ke společnému informačnímu letáku a osobnímu pohovoru	25
	1. K informační povinnosti podle článku 4 nařízení Dublin III	25
	a) Řízení týkající se převzetí a přijetí zpět v dublinském systému	25
	b) Povinnost poskytnout informace podle článku 4 nařízení Dublin III i v řízení o přijetí zpět	26
	1) Znění a systematika článku 4 nařízení Dublin III	26

2) Smysl a účel článku 4 nařízení Dublin III	27
i) Relevantnost informací ve společném informačním letáku pro žadatele v řízení o přijetí zpět	27
– Kritéria příslušnosti, která musí být zohledněna i v řízení o přijetí zpět	27
– Obecné informace o dublinském systému	29
ii) Praktické aspekty	30
3) Povinnost poskytnout informace i tehdy, pokud v druhém členském státě není podána nová žádost?	30
4) Dílčí závěr	31
c) Důsledky porušení informační povinnosti podle článku 4 nařízení Dublin III	31
1) Možnost dovolávat se článku 4 nařízení Dublin III v rámci žaloby podané proti rozhodnutí o přemístění v řízení o přijetí zpět	31
2) Důsledky porušení článku 4 nařízení Dublin III pro rozhodnutí o přemístění	32
3) Dílčí závěr	33
2. K informační povinnosti podle článku 29 nařízení Eurodac	33
a) Povinnost poskytnout informace podle článku 29 nařízení Eurodac i v řízení o přijetí zpět	33
b) Možnost namítat porušení informační povinnosti podle čl. 29 nařízení Eurodac v řízení o přijetí zpět a jeho důsledky	34
c) Dílčí závěry	34
3. K osobnímu pohovoru podle článku 5 nařízení Dublin III	35
a) Povinnost uskutečnit osobní pohovor podle článku 5 nařízení Dublin III i v řízení o přijetí zpět	35
b) Důsledky porušení povinnosti uskutečnit osobní pohovor podle článku 5 nařízení Dublin III v řízení o přijetí zpět	37
1) Možnost dovolávat se článku 5 nařízení Dublin III v rámci žaloby podané proti rozhodnutí o přemístění v řízení o přijetí zpět	37
2) Důsledky porušení článku 5 nařízení Dublin III pro rozhodnutí o přemístění	37
i) Možnost zhojení vady v řízení před soudem a důsledky uvedení nových relevantních prvků	38
ii) Platnost rozhodnutí o přemístění v případě nepodání opravného prostředku	39

c) Dílčí závěry	39
B. K nepřímému navrácení	40
1. K domněnce dodržování základních práv všemi členskými státy a podmínkám jejího vyvrácení	41
2. K diskrečnímu ustanovení v čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III	44
3. Dílčí závěry	45
VI. Závěry	46

I. Úvod

1. Základem společné evropské azylové politiky je zásada, že žádost o azyl, kterou podá státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, posoudí pouze jeden členský stát. Určení tohoto členského státu se přitom řídí nařízením (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“)².

2. Za účelem předcházení druhotného pohybu a rozcházejících se výsledků má podle tohoto nařízení nejen samotné hmotněprávní posouzení žádosti o azyl, ale i postup pro určení členského státu příslušného pro toto posouzení (podle článku 1 nařízení Dublin III a dále jen „příslušný členský stát“) provádět pouze jeden členský stát.

3. Základem nařízení Dublin III je snaha, aby se žadatelé o azyl zapojili do tohoto postupu k určení příslušného členského státu³. Prostřednictvím společného informačního letáku vytvořeného Komisí mají být informováni o dublinském systému, postupu pro určení příslušného členského státu a o kritériích příslušnosti. Tento informační leták jim má zejména poskytnout příležitost předložit během řízení o určení příslušného členského státu informace, které jsou pro toto určení relevantní.

4. Jak je tomu ale u řízení týkajícího se žádosti o přijetí zpět, tedy pokud žadatel o azyl, poté co v prvním členském státě podal žádost o azyl, tento členský stát opustil a podal novou žádost o azyl v druhém členském státě nebo se zde nachází, a druhý členský stát požádá první, aby dotčenou osobu přijal zpět? Musí společný informační leták předat rovněž druhý členský stát, ačkoliv příslušný členský stát má určit výlučně první členský stát, resp. tento jej již určil? A platí-li povinnost předat informační leták i v řízení týkajícím se žádosti o přijetí zpět, jaké důsledky pak má její nedodržení pro zákonnost rozhodnutí členského státu o přemístění dotčené osoby do prvního členského státu?

5. Tyto otázky, které různé italské soudy zodpověděly rozdílně, tvoří první soubor otázek ve třech z pěti projednávaných žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce⁴.

² – Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 26. června 2013 (Úř. věst. 2013, L 180, s. 31).

³ – Viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 7. června 2016, Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409, bod 51).

⁴ – Věc C-228/21, C-315/21 a C-328/21. Podobné otázky vyvstávají rovněž v aktuálně projednávaných věcech C-80/22 a C-217/22, které nejsou předmětem tohoto řízení.

6. Druhý soubor otázek, které jsou pokládány v jedné z těchto tří žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce a ve dvou dalších žádostech⁵, se týká zásady vzájemné důvěry a tedy srdce dublinského systému. Jeho podstatou je otázka, zda soudy dožadujícího členského státu mohou v rámci posouzení rozhodnutí o přemístění přezkoumat, zda v dožádaném členském státě hrozí riziko porušení zásady nenavrácení (*principe de non-refoulement*), jestliže v tomto členském státě nedochází k systematickým nedostatkům, které by odůvodňovaly pochybnosti o zákonnosti azylového a soudního systému.

II. Právní rámec

A. Unijní právo

1. Nařízení Dublin III

7. Nařízení Dublin III⁶ stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států.

8. Body 3 až 5, 14 až 19 a 32 nařízení Dublin III zní takto:

„(3) Evropská rada se na [...] dohodla, že bude pracovat na vytvoření společného evropského azylového systému, založeného na úplném uplatňování a začlenění Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951 ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna 1967 [...], tak aby nikdo nebyl vrácen zpět tam, kde by byl vystaven pronásledování, tj. na potvrzení zásady nenavrácení. V tomto ohledu, a aniž jsou dotčena kritéria příslušnosti ve smyslu tohoto nařízení, jsou členské státy, které respektují zásadu nenavrácení, pokládány za bezpečné země pro státní příslušníky třetích zemí.

(4) Podle závěrů z Tampere by měl tento společný evropský azylový systém v krátké době rovněž zahrnovat jasnou a proveditelnou metodu určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl.

(5) Tato metoda by měla být založena na objektivních a spravedlivých kritériích jak pro členské státy, tak pro dotčené osoby. Mělo by být zejména možné urychleně určit příslušný členský stát tak, aby byl zaručen účinný přístup k řízení o poskytnutí mezinárodní ochrany a aby nebyl ohrožen cíl urychleného vyřízení žádostí o mezinárodní ochranu.

[...]

(14) V souladu s Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod a s Listinou základních práv Evropské unie by členské státy měly mít při uplatňování tohoto nařízení na mysli především respektování rodinného života.

⁵ – Věc C-254/21, C-297/21 a C-315/21.

⁶ – Výše bod 1 a pozn. pod čarou 2.

- (15) Společné vyřizování žádostí o mezinárodní ochranu členů jedné rodiny jediným členským státem by mělo umožnit, aby byly žádosti posouzeny důkladně, aby byla ve vztahu k těmto členům přijata vzájemně si odpovídající rozhodnutí a aby nedocházelo k rozdělení členů jedné rodiny.
- (16) Za účelem zajištění úplného dodržování zásady zachování celistvosti rodiny a zásady respektování nejlepšího zájmu dítěte by měla být závazným kritériem pro určení příslušnosti existence vztahu závislosti mezi žadatelem a jeho nebo jejím dítětem, sourozencem nebo rodičem, z důvodu těhotenství nebo mateřství žadatelky, z důvodu zdravotního stavu nebo vysokého věku. Pokud je žadatelem nezletilá osoba bez doprovodu, závazným kritériem příslušnosti by se měla stát také přítomnost rodinného příslušníka nebo příbuzného na území jiného členského státu, který se o něj může postarat.
- (17) Kterýkoli členský stát by měl mít možnost odchýlit se od kritérií příslušnosti, zejména z humanitárních důvodů a z důvodu solidarity, aby bylo možné sloučit dohromady rodinné příslušníky nebo příbuzné nebo jiné členy rodiny a posoudit žádost o mezinárodní ochranu, která byla podána tomuto nebo jinému členskému státu, i když pro toto posouzení není příslušný podle závazných kritérií stanovených tímto nařízením.
- (18) S žadatelem by měl být proveden osobní pohovor, aby mohl být snadněji určen členský stát příslušný k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Jakmile je podána žádost o mezinárodní ochranu, měl by být žadatel informován o použití tohoto nařízení a o skutečnosti, že může v průběhu pohovoru poskytnout informace o přítomnosti svých rodinných příslušníků, příbuzných nebo jiných členů rodiny v členských státech za účelem usnadnění řízení o určení příslušného členského státu.
- (19) Měly by být stanoveny právní záruky a právo na účinný opravný prostředek, pokud jde o rozhodnutí o přemístění dotyčné osoby do příslušného členského státu, aby byla zaručena účinná ochrana jejích práv v souladu zejména s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie. Pro zajištění souladu s mezinárodním právem by měl účinný opravný prostředek proti takovému rozhodnutí zahrnovat jak přezkum toho, jak je uplatňováno toto nařízení, tak přezkum po právní i skutkové stránce v členském státě, do kterého je žadatel přemísťován.

[...]

- (32) Pokud jde o zacházení s osobami, na něž se vztahuje toto nařízení, jsou členské státy vázány svými povinnostmi podle nástrojů mezinárodního práva, včetně příslušné judikatury Evropského soudu pro lidská práva.“

9. Článek 1 nařízení Dublin III objasňuje jeho předmět:

„Toto nařízení stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen ‚příslušný členský stát‘).“

10. Článek 2 nařízení Dublin III obsahuje „definice“ a jeho písmeno b) definuje „žádost o mezinárodní ochranu“ jako „žádost o mezinárodní ochranu ve smyslu čl. 2 písm. h) směrnice 2011/95/EU“.

11. Článek 3 nařízení Dublin III je nadepsán „Přístup k řízení o posouzení žádosti o mezinárodní ochranu“ a zní takto:

„1. členské státy posuzují jakoukoli žádost o mezinárodní ochranu učiněnou státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti na území kteréhokoli z nich, včetně na hranicích nebo v tranzitním prostoru. Žádost posuzuje jediný členský stát, který je příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III.

2. Pokud nemůže být na základě kritérií vyjmenovaných v tomto nařízení určen příslušný členský stát, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný první členský stát, ve kterém byla žádost podána.

Není-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát.

Pokud podle tohoto odstavce nelze provést přemístění do žádného členského státu určeného na základě kritérií stanovených v kapitole III ani do prvního členského státu, v němž byla žádost podána, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, se stává příslušným členským státem.

3. Každý členský stát si ponechává právo na vrácení žadatele do bezpečné třetí země v souladu s pravidly a zárukami stanovenými ve směrnici 2013/32/EU.“

12. Článek 4 nařízení Dublin III je nadepsán „Právo na informace“ a stanoví:

„1. Po podání žádosti o mezinárodní ochranu ve smyslu čl. 20 odst. 2 v některém členském státě informují příslušné orgány žadatele o uplatňování tohoto nařízení, zejména o:

- a) cíl[e]ch tohoto nařízení a důsledcích podání další žádosti v jiném členském státě, jakož i o důsledcích přestěhování se z jednoho členského státu do druhého v době, kdy probíhá řízení o určení příslušného členského státu podle tohoto nařízení a je posuzována žádost o mezinárodní ochranu;
- b) kritériích pro určování příslušného členského státu a jejich pořadí v jednotlivých stádiích řízení a jejich délce, včetně skutečnosti, že je-li žádost o mezinárodní ochranu podána v jednom členském státě, může se stát tento členský stát příslušným podle tohoto nařízení, přestože tato příslušnost nevyplývá z uvedených kritérií;
- c) osobním pohovoru podle článku 5 a možnosti předložit informace o přítomnosti rodinných příslušníků, příbuzných nebo jiných členů rodiny v členských státech, včetně způsobů, jakými žadatel může tyto informace předložit;
- d) možnosti odvolat se proti rozhodnutí o přemístění a případně požádat o pozastavení přemísťování;

- e) skutečnosti, že si příslušné orgány členských států mohou o žadateli mezi sebou vyměňovat údaje pouze za účelem plnění povinností podle tohoto nařízení;
- f) právu na přístup k údajům, které se ho týkají, a právu požadovat, aby nepřesné údaje, které se ho týkají, byly opraveny, nebo aby byly vymazány nezákonně zpracované údaje, které se ho týkají, jakož i o postupech při uplatňování těchto práv včetně kontaktních údajů orgánů uvedených v článku 35 a vnitrostátních orgánů na ochranu údajů, u kterých lze podat stížnost ohledně ochrany osobních údajů.

2. Informace uvedené v odstavci 1 se poskytují písemně v jazyce, jemuž žadatel rozumí, nebo o němž se lze důvodně domnívat, že mu rozumí. Členské státy za tímto účelem používají společný informační leták vypracovaný podle odstavce 3.

Pokud je nutné, aby žadatel informacím správně porozuměl, musí být podávány i ústně, například v souvislosti s ústním pohovorem uvedeným v článku 5.

3. Komise vypracuje prostřednictvím prováděcích aktů společný informační leták, jakož i zvláštní informační leták pro nezletilé osoby bez doprovodu obsahující alespoň informace podle odstavce 1 tohoto článku. Tento společný informační leták obsahuje rovněž informace o použití nařízení (EU) č. 603/2013, a zejména o účelu, za jakým mohou být údaje o dotčeném žadateli o azyl v rámci systému Eurodac zpracovány. Společný informační leták musí být vypracován takovým způsobem, aby měly členské státy možnost doplnit do něj další informace týkající se konkrétního členského státu. Tyto prováděcí akty se přijímají přezkumným postupem podle čl. 44 odst. 2 tohoto nařízení.“

13. Článek 5 nařízení Dublin III stanoví, že členský stát, který posuzuje příslušnost, uskuteční s žadatelem osobní pohovor, jehož účelem je usnadnit postup k určení příslušného státu, a upravuje pravidla tohoto pohovoru. Jeho odstavec 1 zní následovně:

„1. Za účelem usnadnění určování příslušného členského státu, uskuteční členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu podle tohoto nařízení, osobní pohovor s žadatelem. Pohovor musí žadateli rovněž umožnit, aby správně pochopil informace, které mu byly poskytnuty v souladu s článkem 4.“

14. Článek 7 nařízení Dublin III, který se nachází v kapitole III tohoto nařízení („Kritéria pro určení příslušného členského státu“), je nadepsán „Pořadí kritérií“ a jeho odstavce 1 a 3 zní:

„1. Kritéria pro určení příslušného členského státu se uplatňují v pořadí, v jakém jsou uvedena v této kapitole.

[...]

3. S ohledem na uplatňování kritérií uvedených v člancích 8 a 10 a 16 zohlední členské státy jakékoli dostupné důkazy o přítomnosti rodinných příslušníků, příbuzných nebo jiných členů rodiny žadatele na území některého členského státu pod podmínkou, že takový důkaz je předložen předtím, než jiný členský stát přijme žádost o převzetí dotčené osoby podle článku 22 nebo o jejím přijetí zpět podle článku 25, a že o dřívějších žádostech žadatele o mezinárodní ochranu ještě nebylo vydáno první rozhodnutí ve věci samé.“

15. Články 8 až 10 a článek 16 nařízení Dublin III upravují určení příslušného členského státu v případech, zejména pokud jde o nezletilé nebo závislé osoby, kdy se rodinní příslušníci žadatelů již nachází v některém členském státě.

16. Článek 17 nařízení Dublin III je nadepsán „Diskreční ustanovení“ a jeho odstavec 1 první pododstavec stanoví:

„1. Odchylně od čl. 3 odst. 1 se může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný.“

17. Článek 18 nařízení Dublin III je nadepsán „Povinnosti příslušného členského státu“ a stanoví následující:

„1. Členský stát příslušný podle tohoto nařízení je povinen:

- a) převzít za podmínek stanovených v člancích 21, 22 a 29 žadatele, který podal žádost v jiném členském státě;
- b) přijmout zpět za podmínek stanovených v člancích 23, 24, 25 a 29 žadatele, jehož žádost se posuzuje a který učinil žádost v jiném členském státě nebo který se nachází na území jiného členského státu bez povolení k pobytu;
- c) přijmout zpět za podmínek stanovených v člancích 23, 24, 25 a 29 státního příslušníka třetí země nebo osobu bez státní příslušnosti, jejíž žádost se posuzuje a která vzala svou žádost zpět a učinila žádost v jiném členském státě, nebo která se nachází na území jiného členského státu bez povolení k pobytu;
- d) přijmout zpět za podmínek stanovených v člancích 23, 24, 25 a 29 státního příslušníka třetí země nebo osobu bez státní příslušnosti, jejíž žádost zamítl a která učinila žádost v jiném členském státě, nebo která se nachází na území jiného členského státu bez povolení k pobytu.

2. Příslušný členský stát v případech uvedených v odst. 1 písm. a) a b) posoudí nebo dokončí posouzení žádosti o mezinárodní ochranu učiněnou žadatelem.

[...]

V případech uvedených v odst. 1 písm. d), kdy je žádost zamítnuta již v první instanci, příslušný členský stát zajistí, aby dotčená osoba mohla uplatnit účinný opravný prostředek podle článku 46 směrnice 2013/32/EU.“

18. Článek 19 nařízení Dublin III je nadepsán „Zánik povinností“ a jeho znění je následující:

„1. Pokud některý členský stát vydá žadateli povolení k pobytu, přecházejí povinnosti podle čl. 18 odst. 1 na tento členský stát.

2. Povinnosti uvedené v čl. 18 odst. 1 zanikají, pokud členský stát příslušný k posouzení žádosti zjistí poté, co je požádán o převzetí nebo přijetí zpět žadatele nebo jiné osoby uvedené v čl. 18 odst. 1 písm. c) nebo d), že dotčená osoba opustila území členských států na dobu nejméně tří

měsíců, a pokud dotyčná osoba není držitelem platného povolení k pobytu vydaného příslušným členským státem.

Žádost podaná po období nepřítomnosti uvedené v prvním pododstavci se považuje za novou žádost, na základě které je zahájeno nové řízení k určení příslušného členského státu.

3. Povinnosti uvedené v čl. 18 odst. 1 písm. c) a d) zanikají, pokud členský stát příslušný k posouzení žádosti zjistí poté, co je požádán o přijetí zpět žadatele nebo jiné osoby uvedené v čl. 18 odst. 1 písm. c) nebo d), že dotyčná osoba opustila území členských států v souladu s rozhodnutím o návratu nebo rozhodnutím o vyhoštění, které vydal po zpětvzetí či zamítnutí žádosti.

Žádost podaná po provedení vyhoštění se považuje za novou žádost, na základě které je zahájeno nové řízení o určení příslušného členského státu.“

19. Kapitola VI nařízení Dublin III („Řízení týkající se převzetí a přijetí zpět“) upravuje zahájení řízení o určení příslušného členského státu (oddíl I), řízení týkající se žádosti o převzetí pro případ, že se členský stát, v němž byla podána žádost o mezinárodní ochranu, domnívá, že k posouzení žádosti je příslušný jiný členský stát (oddíl II), jakož i řízení týkající se žádosti o přijetí zpět pro případ, kdy členský stát, v němž osoba, která již dříve podala žádost o mezinárodní ochranu v jiném členském státě, podá novou žádost nebo se zde nachází bez povolení k pobytu, požádá tento jiný členský stát o přijetí dotyčné osoby zpět (oddíl III).

20. Článek 20 nařízení Dublin III je nadepsán „Zahájení řízení“, nachází se ve stejnojmenném oddíle I kapitoly IV a jeho odstavce 1, 2 a 5 první pododstavec stanoví:

„1. Řízení o určení příslušného členského státu se zahajuje prvním podáním žádosti o mezinárodní ochranu v některém členském státě.

2. Žádost o mezinárodní ochranu se považuje za podanou, jakmile příslušné orgány dotyčného členského státu obdrží tiskopis od žadatele nebo úřední zápis sepsaný orgánem. Pokud není žádost podána písemně, měla by být doba mezi prohlášením o úmyslu a sepsáním úředního zápisu co nejkratší.

[...]

5. Členský stát, u něhož byla podána první žádost o mezinárodní ochranu, je povinen za podmínek uvedených v člancích 23, 24, 25 a 29 a s cílem ukončit řízení o určení státu příslušného pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu převzít zpět žadatele, který se nachází v jiném členském státě bez povolení k pobytu nebo který v něm učinil novou žádost o mezinárodní ochranu poté, co vzal svou původní žádost podanou v jiném členském státě v průběhu řízení o určení příslušného členského státu zpět.“

21. Článek 21 nařízení Dublin III patří do oddílu II („Řízení týkající se žádosti o převzetí“) kapitoly VI, je nadepsán „Předložení žádosti o převzetí“ a v odstavci 1 stanoví následující:

„1. Pokud se členský stát, ve kterém byla podána žádost o mezinárodní ochranu, domnívá, že k posouzení žádosti je příslušný jiný členský stát, může v co nejkratší době a v každém případě do tří měsíců ode dne, kdy byla žádost podána ve smyslu čl. 20 odst. 2, požádat druhý členský stát, aby žadatele převzal.

Bez ohledu na první pododstavec v případě nalezení shody v rámci systému Eurodac s údaji zaznamenanými podle článku 14 nařízení (EU) č. 603/2013 se žádost zašle do dvou měsíců od nalezení dané shody podle čl. 15 odst. 2 uvedeného nařízení.

Pokud není žádost o převzetí žadatele předložena ve lhůtách stanovených v prvním a druhém pododstavci, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný členský stát, ve kterém byla žádost podána.“

22. Článek 23 („Předložení žádosti o přijetí zpět v případě, že byla podána nová žádost o mezinárodní ochranu v dožadujícím členském státě“), článek 24 („Předložení žádosti o přijetí zpět v případě, že nebyla podána nová žádost o mezinárodní ochranu v dožadujícím členském státě“) a článek 25 („Odpověď na žádost o přijetí zpět“) nařízení Dublin III se nachází v oddíle III („Řízení týkající se žádosti o přijetí zpět“) kapitoly VI a ve výňatcích stanoví:

„Článek 23

1. Pokud se členský stát, v němž osoba podle čl. 18 odst. 1 písm. b), c) nebo d) podala novou žádost o mezinárodní ochranu, domnívá, že je příslušný jiný členský stát v souladu s čl. 20 odst. 5 a čl. 18 odst. 1 písm. b), c) nebo d), může daný jiný členský stát požádat o přijetí této osoby zpět.

[...]

3. Pokud není žádost o přijetí zpět dotčené osoby předložena ve lhůtách stanovených v odstavci 2, je pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný členský stát, v němž byla podána nová žádost o mezinárodní ochranu.

Článek 24

1. Pokud se členský stát, na jehož území se osoba podle čl. 18 odst. 1 písm. b), c) nebo d) zdržuje bez povolení k pobytu a v němž nebyla podána žádná nová žádost o mezinárodní ochranu, domnívá, že je příslušný jiný členský stát v souladu s čl. 20 odst. 5 a čl. 18 odst. 1 písm. b), c) nebo d), může tento jiný členský stát požádat o přijetí této osoby zpět.

Článek 25

1. Dožádaný členský stát provede nezbytné kontroly a rozhodne o žádosti o přijetí dotčené osoby zpět co nejrychleji [...]“.

23. Článek 26 nařízení Dublin III je nadepsán „Oznámení rozhodnutí o přemístění“ a jeho znění je následující:

„1. Pokud dožádaný členský stát vyhoví žádosti o převzetí nebo přijetí žadatele nebo jiné osoby uvedené v čl. 18 odst. 1 písm. c) nebo d) zpět, oznámí dožadující členský stát dotčené osobě rozhodnutí přemístit ji do příslušného členského státu a případně i rozhodnutí neposuzovat její žádost o mezinárodní ochranu. Pokud dotčenou osobu zastupuje právní poradce nebo jiný poradce, může se členský stát rozhodnout, že místo dotčené osobě oznámí toto rozhodnutí tomuto poradci a případně o něm vyrozumí dotčenou osobu.

2. Rozhodnutí podle odstavce 1 obsahuje rovněž informace o dostupných právních opravných prostředcích, případně včetně práva požádat o odkladný účinek, o lhůtách pro jejich podání a pro

provedení přemístění a v případě potřeby též informace o tom, kde a kdy by se měla dotyčná osoba ohlásit, jestliže cestuje do příslušného členského státu sama.

Členské státy zajistí, aby dotčené osobě byly spolu s rozhodnutím podle odstavce 1 sděleny informace o osobách nebo subjektech, které této osobě mohou poskytnout právní pomoc, pokud tyto informace již neobdržela.

3. Pokud dotčené osobě nepomáhá ani ji nezastupuje právní poradce nebo jiný poradce, sdělí jí členský stát hlavní prvky rozhodnutí, které musí vždy zahrnovat informace o dostupných právních opravných prostředcích a lhůty pro jejich podání, v jazyce, kterému dotčená osoba rozumí nebo o němž se lze důvodně domnívat, že mu rozumí.“

24. Článek 27 nařízení Dublin III je nadepsán „Opravné prostředky“ a jeho odstavec 1 zní:

„1. Žadatel nebo jiná osoba uvedená v čl. 18 odst. 1 písm. c) nebo d) má právo na podání účinného opravného prostředku k soudu co do skutkové i právní stránky ve formě odvolání proti rozhodnutí o přemístění nebo jeho přezkumu.“

25. Článek 29 nařízení Dublin III je nadepsán „Další podmínky a lhůty“ a stanoví v odstavci 2:

„2. Pokud k přemístění nedojde během šestiměsíční lhůty, příslušnému členskému státu zanikne jeho povinnost převzít nebo přijmout zpět dotyčnou osobu a příslušným státem se stává dožadující členský stát. Tato lhůta může být prodloužena nejvýše na jeden rok, pokud přemístění nemohlo být uskutečněno z důvodu uvěznění dotyčné osoby, nebo až na 18 měsíců, pokud je dotyčná osoba na útěku.“

2. Nařízení o zřízení systému Eurodac

26. Nařízení (EU) č. 603/2013 (dále jen „nařízení Eurodac“)⁷ upravuje zřízení databáze pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování nařízení Dublin III.

27. Článek 9 odst. 1 první pododstavec nařízení Eurodac stanoví:

„1. Každý členský stát neprodleně sejme otisky všech prstů každého žadatele o mezinárodní ochranu staršího 14 let a co nejrychleji, nejpozději však do 72 hodin od podání žádosti o mezinárodní ochranu podle čl. 20 odst. 2 nařízení (EU) č. 604/2013, předá tyto otisky spolu s údaji uvedenými v čl. 11 písm. b) až g) tohoto nařízení ústřednímu systému.“

28. Článek 17 odst. 1 první pododstavec nařízení Eurodac stanoví:

„1. Každý členský stát může za účelem ověření, zda státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, kteří se neoprávněně zdržují na jeho území, podali již dříve žádost o mezinárodní ochranu v jiném členském státě, předat ústřednímu systému jakékoli údaje

⁷ – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 603/2013 ze dne 26. června 2013 o zřízení systému „Eurodac“ pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování nařízení (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, a pro podávání žádostí orgánů pro vymáhání práva členských států a Europolu o porovnání údajů s údaji systému Eurodac pro účely vymáhání práva a o změně nařízení (EU) č. 1077/2011, kterým se zřizuje Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (Úř. věst. 2013, L 180, s. 1).

o otiscích prstů, které byly sejmuty tomuto státnímu příslušníkovi třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti starším 14 let, společně s referenčním číslem, které tento členský stát přidělil.“

29. Článek 29 nařízení Eurodac se týká práv subjektů údajů. Článek 29 odst. 1 a 2 nařízení Eurodac stanoví, že tyto osoby obdrží některé informace o účelu a způsobech odběru otisku prstů, a odstavec 3 stanoví, že za tímto účelem se vypracuje společný leták:

„1. Každou osobu, na kterou se vztahuje čl. 9 odst. 1, čl. 14 odst. 1 nebo čl. 17 odst. 1, informuje členský stát původu písemně a v případě nutnosti i ústně, v jazyce, jemuž rozumí nebo o němž se lze důvodně domnívat, že mu rozumí, o

[...]

b) účelu, pro který budou údaje o této osobě zpracovány systémem Eurodac, včetně popisu cílů [nařízení Dublin III] v souladu s článkem 4 uvedeného nařízení, a srozumitelně a za použití jasného a jednoduchého jazyka jí vysvětlí, že členskými státy a Europolu lze pro účely vymáhání práva poskytnout přístup k systému Eurodac;

[...]

(2) [...]

Pokud jde o osobu, na kterou se vztahuje čl. 17 odst. 1, jsou jí informace uvedené v odstavci 1 tohoto článku poskytnuty nejpozději při předání údajů o ní ústřednímu systému. [...]

3. Postupem podle čl. 44 odst. 2 [nařízení Dublin III] se vypracuje společný leták obsahující alespoň informace podle odstavce 1 tohoto článku a informace podle čl. 4 odst. 1 uvedeného nařízení.

Leták musí být jasný, jednoduchý a sepsaný v jazyce, jemuž daná osoba rozumí nebo o němž se lze důvodně domnívat, že mu rozumí.

Leták musí být vypracován takovým způsobem, aby měly členské státy možnost doplnit do něho další informace týkající se konkrétního členského státu. Tyto specifické informace zahrnují alespoň práva subjektu údajů a možnost pomoci ze strany vnitrostátních orgánů dozoru a i kontaktní údaje kanceláře správce a vnitrostátních orgánů dozoru.“

30. Článek 37 nařízení Eurodac je nadepsán „Odpovědnost“ a v odst. 1 a 3 stanoví následující:

„1. Každá osoba nebo členský stát poškozený následkem protiprávního zpracování nebo jakéhokoli jednání neslučitelného s tímto nařízením je oprávněn obdržet náhradu škody od členského státu odpovědného za způsobenou škodu. Tento stát je zcela nebo částečně zproštěn své odpovědnosti, pokud prokáže, že neodpovídá za událost vedoucí ke vzniku škody.

[...]

3. Uplatnění nároku na náhradu za škodu uvedenou v odstavcích 1 a 2 vůči členskému státu se řídí vnitrostátními právními předpisy žalovaného členského státu.“

3. Kvalifikační směrnice

31. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“)⁸ upravuje kritéria, podle nichž musí být žádosti o mezinárodní ochranu vyhověno.

32. Článek 2 kvalifikační směrnice obsahuje „Definice“ a jeho písm. h) definuje „žádost o mezinárodní ochranu“ jako „žádost o ochranu členským státem podan[ou] státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, u níž lze předpokládat, že žadatel usiluje o získání postavení uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany, a ve které nežadá výslovně o jinou formu ochrany, jež nespadá do oblasti působnosti této směrnice a o níž lze požádat samostatně“.

33. V článku 8 nadepsaném „Vnitrostátní ochrana“ stanoví kvalifikační směrnice výjimky z potřeby mezinárodní ochrany pro případ, že žadatel může získat ochranu v některé části země původu.

„1. V rámci posuzování žádosti o mezinárodní ochranu mohou členské státy dospět k závěru, že určitý žadatel nepotřebuje mezinárodní ochranu, pokud v určité části země původu

a) nemá opodstatněný důvod se obávat pronásledování ani mu nehrozí reálné nebezpečí vážné újmy nebo

b) má přístup k ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu, jak je vymezena v článku 7,

a pokud do této části země původu může bezpečně a legálně odcestovat, je mu do ní umožněn vstup a lze důvodně předpokládat, že se v ní může usadit.

2. Při posuzování otázky, zda nemá žadatel opodstatněný důvod se obávat pronásledování ani mu nehrozí reálné nebezpečí vážné újmy či zda má v části země původu přístup k ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu v souladu s odstavcem 1, přihlížejí členské státy při rozhodování o žádosti k celkové situaci panující v dotyčné části země a k osobní situaci žadatele v souladu s článkem 4. Členské státy proto zajistí, aby z příslušných zdrojů, jako je úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu, získávaly přesné a aktuální informace.“

34. V kapitole V stanoví kvalifikační směrnice jako podmínku pro doplňkovou ochranu nebezpečí „vážné újmy“. Podle čl. 15 písm. c) se takovou vážnou újmu rozumí:

„c) vážné a individuální ohrožení života nebo nedotknutelnosti civilisty v důsledku svévolného násilí během mezinárodního nebo vnitrostátního ozbrojeného konfliktu.“

⁸ – Úř. věst. 2011, L 337, s. 9.

4. Směrnice o azylovém řízení

35. Článek 33 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „směrnice o azylovém řízení“)⁹ má nadpis „Nepřípustné žádosti“ a jeho odstavec 1 a odst. 2 písm. a) stanoví:

„1. Kromě případů, kdy se žádost neposuzuje podle nařízení (EU) č. 604/2013, nemusí členské státy posuzovat, zda žadatel splňuje podmínky pro přiznání nároku na mezinárodní ochranu podle směrnice 2011/95/EU, považuje-li se žádost podle tohoto článku za nepřípustnou.

2. Členské státy mohou považovat žádost o mezinárodní ochranu za nepřípustnou, pouze pokud:

a) mezinárodní ochranu přiznal jiný členský stát“.

5. Nařízení (ES) č. 1560/2003

36. Článek 16a nařízení (ES) č. 1560/2003¹⁰, které je prováděcím nařízením Komise k Dublinskému systému, ve znění pozměněném nařízením Dublin III a prováděcím nařízením (EU) č. 118/2014¹¹, je nadepsán „Informační materiály pro žadatele o mezinárodní ochranu“, a jeho odstavce 1 a 4 stanoví:

„1. Společný informační materiál pro všechny žadatele o mezinárodní ochranu, který informuje o ustanoveních [nařízení Dublin III] a o uplatňování [nařízení Eurodac], je obsažen v příloze X.

[...]

4. Informace pro státní příslušníky třetích zemí nebo pro osoby bez státní příslušnosti, u nichž byl zjištěn neoprávněný pobyt v členském státě, jsou obsaženy v příloze XIII.“

37. Leták podle přílohy X nařízení č. 1560/2003 obsahuje v části A pod názvem „Informace o dublinském nařízení pro žadatele o mezinárodní ochranu podle článku 4 nařízení (EU) č. 604/2013“ zejména tyto informace (zdůrazněno v originále):

„Protože se domníváte, že jste svou zemi musel (musela) opustit kvůli pronásledování, válce nebo riziku vážné újmy, žádáte nás o ochranu. V jazyce právních předpisů je to ‚žádost o mezinárodní ochranu‘ a Vy jste ‚žadatel‘. Osoby žádající o ochranu jsou často označovány jako ‚žadatelé o azyl‘.

Skutečnost, že žádáte o azyl v naší zemi, nezaručuje, že zde také budeme Vaši žádost posuzovat. To, která země bude Vaši žádost posuzovat, se určuje postupem stanoveným v právním předpise Evropské unie, který je známý pod názvem ‚dublinské nařízení‘. Podle tohoto právního předpisu je k posuzování Vaší žádosti příslušná pouze jedna země.

[...]

⁹ – Úř. věst. 2013, L 180, s. 60

¹⁰ – Nařízení Komise dne 2. září 2003, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 343/2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států (Úř. věst. 2003, L 222, s. 3; Zvl. vyd. 19/06, s. 200).

¹¹ – Prováděcí nařízení Komise ze dne 30. ledna 2014, kterým se mění nařízení (ES) 1560/2003 (Úř. věst. 2014, L 39, s. 1).

Dříve než posoudíme Vaši žádost o azyl, musíme určit, zda je k posouzení Vaší žádosti příslušná naše země, nebo země jiná – tomuto zjišťování říkáme ‚dublinké řízení‘. Dublinké řízení se netýká důvodů podání Vaší žádosti o azyl. Bude se zabývat pouze otázkou, která země je příslušná rozhodnout o Vaší žádosti o azyl.

[...]

Rozhodnou-li naše orgány, že jsme příslušní k rozhodování ve věci Vaší žádosti o azyl, znamená to, že v naší zemi smíte zůstat a nechat si zde svou žádost posoudit. Proces posuzování Vaší žádosti pak začne okamžitě.

Rozhodneme-li, že ve věci Vaší žádosti je příslušná jiná země, budeme se Vás do této země snažit přemístit co nejdříve, aby tam Vaše žádost mohla být posouzena. [...]

V dublinkém nařízení je stanoveno, z jakých důvodů může být určitá země příslušná k posuzování Vaší žádosti. Tyto důvody jsou v tomto právním předpise uvedeny v pořadí podle důležitosti, počínaje tím, zda je v dané zemi přítomen Váš rodinný příslušník, zda máte nebo jste v minulosti měl (měla) vízum nebo povolení k pobytu vydané v některé zemi dublinkého nařízení, nebo zda jste legálně či nelegálně cestoval (cestovala) do jiné země dublinkého nařízení nebo přes tuto zemi.

Pokud máte v jiné zemi dublinkého nařízení rodinné příslušníky, musíte nám to co nejdříve sdělit. Jestliže jsou Váš manžel, manželka nebo dítě žadateli o azyl v jiné zemi dublinkého nařízení nebo tam požívají mezinárodní ochrany, mohla by být k posuzování Vaší žádosti o azyl příslušná tato země.

Můžeme se však rozhodnout, že Vaši žádosti posoudíme v naší zemi, přestože to podle kritérií dublinkého nařízení není v naší příslušnosti. Nepřemístíme Vás do žádné země, která by podle našeho zjištění mohla porušovat Vaše základní práva.

[...]

Můžete vyjádřit svůj nesouhlas s rozhodnutím o svém přemístění do jiné země dublinkého nařízení a napadnout jej před soudem. Můžete také požádat, abyste mohl (mohla) v naší zemi zůstat, dokud se o Vašem odvolání nebo přezkumu nerozhodne.

Stáhnete-li svou žádost o azyl a odejdete do jiné země dublinkého nařízení, budete pravděpodobně přemístěn (přemístěna) zpět do naší země nebo do země příslušné k rozhodování o Vaší žádosti.

Proto jakmile požádáte o azyl, musíte zůstat zde do doby, 1) než rozhodneme o tom, která země je příslušná k posouzení Vaší žádosti o azyl, a/nebo 2) než se rozhodneme Vaši žádost o azyl posoudit v naší zemi.

[...]

Pokud zjistíme, že by k posouzení Vaší žádosti mohla být příslušná jiná země, obdržíte podrobnější informace o tomto postupu a o tom, jaký vliv to má na Vás a na Vaše práva.“

38. V části B obsahuje materiál podle přílohy X nařízení č. 1560/2003 mimo jiné tyto „Informace pro žadatele o mezinárodní ochranu, s nimiž je vedeno dublinské řízení“:

„Obdržel (obdržela) jste tento materiál, protože žádáte o mezinárodní ochranu (azyl) v naší zemi nebo v jiné zemi dublinského nařízení a protože se místní orgány důvodně domnívají, že k posouzení Vaší žádosti by mohla být příslušná jiná země.

To, která země bude Vaši žádost posuzovat, se určuje postupem stanoveným v právním předpise Evropské unie, který je známý pod názvem „dublinské nařízení“. Tento postup se nazývá „dublinské řízení“. Tento materiál má zodpovědět nejčastější dotazy týkající se tohoto řízení.

[...]

Dublinským řízením se určuje, která země je příslušná k posouzení Vaší žádosti o azyl. To znamená, že z naší země můžete být přemístěn (přemístěna) do země příslušné k posouzení Vaší žádosti.

[...]

NEZAPOMEŇTE: Nesmíte odejít do jiné země dublinského nařízení. Pokud to učiníte, budete přemístěn (přemístěna) zpět nebo do té země, kde jste předtím požádal (požádala) o azyl. Stáhnete-li žádost podanou v naší zemi, nebude to mít vliv na to, která země je příslušná k posuzování Vaší žádosti. Pokud se budete skrývat nebo uprchnete, vystavujete se riziku zadržení.

[...]

Jak orgány určí, která země je příslušná k posuzování mé žádosti?

Existují různé důvody, proč může být některá země příslušná k posuzování Vaší žádosti. Tyto důvody se použijí v pořadí podle důležitosti stanovené v dublinském nařízení. Pokud není první důvod relevantní, zváží se další důvod atd.

Důvody se týkají následujících faktorů (v pořadí podle důležitosti):

- máte rodinného příslušníka (manžela či manželku, děti mladší 18 let), kterému byla poskytnuta mezinárodní ochrana nebo který je žadatelem o azyl v jiné zemi dublinského nařízení,

Proto pokud máte rodinné příslušníky v jiné zemi dublinského nařízení, musíte nás o tom informovat před tím, než bude vydáno první rozhodnutí o Vaší žádosti o azyl. Chcete-li být sloučen (sloučena) s členem Vaší rodiny v jedné zemi, musíte toto své přání vyjádřit písemně.

[...]

Jak to bude, jsem-li závislý na něčí péči nebo závisí-li někdo na mně?

Můžete být znovu sloučen (sloučena) v jedné zemi se svou **matkou, otcem, dítětem, bratrem nebo sestrou**, pokud jsou splněny všechny tyto podmínky:

- legálně pobývají v některé zemi dublinského nařízení,

- jeden z Vás je těhotná žena, má novorozené dítě, je vážně nemocný, má vážné postižení nebo je starý,
- jeden z Vás je závislý na pomoci dalšího z Vás, jenž je schopen se o něj postarat.

Země, kde má Vaše dítě, sourozenec nebo rodič bydliště, by obvykle měla přijmout příslušnost k posouzení Vaší žádosti, pokud jste v zemi svého původu měl (měla) rodinné vazby. Požádáme Vás také, abyste se oba písemně vyjádřili, že si přejete být znovu sloučeni.

O tuto možnost můžete požádat, pokud se již nacházíte v zemi, kde se nachází Vaše dítě, sourozenec nebo rodič, nebo pokud jste v jiné zemi, než kde mají Vaši rodinní příslušníci bydliště. Ve druhém případě to znamená, že budete muset odcestovat do této země, pokud Vás zdravotní stav delší cestování nevyklučuje.

Kromě této možnosti můžete během azylového řízení kdykoli požádat, abyste se mohl (mohla) připojit k příbuzným z důvodů humanitárních, rodinných či kulturních. Pokud to bude schváleno, může se stát, že budete muset odejít do země, kde se Váš příbuzný nachází. I v tom případě Vás požádáme, abyste vyjádřil (vyjádřila) svůj souhlas písemně. Je důležité, abyste nás informoval (informovala) o všech humanitárních důvodech, jež by opodstatnily posouzení Vaší žádosti v naší nebo jiné zemi.

[...]

- *Žádáte-li o azyl v zemi dublinského nařízení poprvé, ale přitom se lze důvodně domnívat, že by Vaši žádost o azyl měla posoudit jiná země dublinského nařízení, požádáme tuto zemi, aby Váš případ **‘převzala’**.*

[...]

- *Pokud jste již požádal (požádala) o azyl v jiné zemi dublinského nařízení, než kde se nyní nacházíte, požádáme tuto zemi, aby si Vás **‘přijala zpět’**.*

[...]

Pokud jste však o azyl v naší zemi nepožádal (nepožádala) a Vaše předchozí žádost o azyl v jiné zemi byla zamítnuta konečným rozhodnutím, můžeme buď požádat příslušnou zemi, aby Vás přijala zpět, nebo pokračovat v procesu Vašeho návratu do země Vašeho původu nebo do bezpečné třetí země.

[...]

Příslušná země Vás bude považovat za žadatele o azyl a budete moci využívat všech práv s tím souvisejících. Pokud jste o azyl v této zemi ještě nikdy nepožádal (nepožádala), budete to moci učinit po příjezdu.

[...]“

39. Leták podle přílohy XIII nařízení č. 1560/2003 obsahuje „Informace pro státní příslušníky třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti zdržující se neoprávněně v členském státě podle čl. 29 odst. 3 [nařízení Eurodac]“:

„Pokud se neoprávněně zdržujete v zemi, na niž se vztahuje dublinské nařízení, mohou Vám její orgány sejmout otisky prstů a předat je do databáze otisků prstů s názvem ‚Eurodac‘. Účelem je pouze zjistit, zda jste již někdy dříve požádal (požádala) o azyl. Údaje o Vašich otiscích prstů nebudou v databázi Eurodac uloženy, ale pokud jste již dříve požádal (požádala) o azyl v jiné zemi, můžete být odeslán (odeslána) zpět do této země.

[...]

Pokud se naše orgány domnívají, že jste mohl požádat o mezinárodní ochranu v jiné zemi, která by mohla být příslušná k posuzování uvedené žádosti, obdržíte podrobnější informace o následujícím postupu a o tom, jakým způsobem se týká Vás a Vašich práv¹².“

B. Italské právo

40. V italském právu upravuje článek 3 Decreto legislativo č. 25/2008 ze dne 28. ledna 2008, kterým se provádí směrnice 2005/85/ES, která byla zrušena a nahrazena směrnicí 2013/32/EU o společných řízení pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (GURI č. 40 ze dne 16. února 2008), ve svém aktuálním znění, žaloby proti rozhodnutí o přemístění v rámci dublinského systému.

III. Skutkový stav a žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

A. Věc C-228/21

41. Navrhovatel ve věci C-228/21, pan CZA, podal v Itálii žádost o mezinárodní ochranu poté, co takovou žádost podal již ve Slovinsku. Příslušný italský orgán, kterým je Oddělení Dublin při ministerstvu vnitra, na to požádal Slovinsko, aby žadatele přijalo zpět v souladu s čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení Dublin III. Slovinsko této žádosti vyhovělo. Následně bylo ohledně žadatele vydáno rozhodnutí o přemístění podle článku 26 nařízení Dublin III, jímž mu bylo sděleno rozhodnutí přemístit jej do Slovinska.

42. Žalobě žadatele, která toto rozhodnutí napadá a opírá se o porušení informační povinnosti stanovené v článku 4 nařízení Dublin III, bylo v prvním stupni u Tribunale di Catanzaro (soud v Catanzoru, Itálie) vyhověno. Příslušný orgán nebyl schopen prokázat, že žadateli byl předán informační leták, jak požaduje článek 4 nařízení Dublin III. Předložení protokolu o osobním pohovoru podle článku 5 a předání jiného informačního letáku v okamžiku formálního podání žádosti o mezinárodní ochranu v Itálii soud nepovažoval za dostačující. Dospěl k závěru, že porušení informační povinnosti podle článku 4 nařízení Dublin III má za následek neplatnost rozhodnutí o přemístění.

¹² – „Poskytované informace jsou uvedeny v části B přílohy X.“

43. Ministerstvo vnitra podalo proti tomuto rozhodnutí kasační stížnost ke Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud, Itálie). Ten rozhodnutím ze dne 29. března 2021, doručeným 8. dubna 2021, přerušil řízení a položil Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1. Musí být článek 4 [nařízení Dublin III] vykládán v tom smyslu, že v rámci opravného prostředku podaného podle článku 27 nařízení proti rozhodnutí o přemístění přijatému členským státem, podle mechanismu uvedeného v článku 26 nařízení a na základě povinnosti přijetí zpět uvedené v čl. 18 odst. 1 písm. b) tohoto nařízení, lze uplatnit pouze nedoručení informačního letáku, upravené v čl. 4 odst. 2 nařízení, ze strany státu, který přijal rozhodnutí o přemístění?
2. Musí být článek 27 nařízení, ve spojení s body 18 a 19 odůvodnění a s článkem 4 tohoto nařízení, vykládán v tom smyslu, že účinný opravný prostředek v případě zjištěného porušení povinností podle článku 4 vyžaduje, aby soud přijal rozhodnutí o zrušení rozhodnutí o přemístění?
3. V případě záporné odpovědi na druhou otázku: Musí být článek 27 nařízení, ve spojení s body 18 a 19 odůvodnění a s článkem 4 nařízení, vykládán v tom smyslu, že účinný opravný prostředek v případě prokázaného porušení povinností stanovených v článku 4 vyžaduje, aby soud ověřil relevantnost takového porušení s ohledem na okolnosti uvedené návrhovatelem, a umožňuje potvrdit rozhodnutí o přemístění pokaždé, když neexistují důvody pro přijetí rozhodnutí o přemístění s jiným obsahem?“

B. Věc C-254/21

44. Ve věci C-254/21 podal DG, afgánský státní příslušník, v Itálii druhou žádost o mezinárodní ochranu poté, co jeho první žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany podaná ve Švédsku tam byla již s konečnou platností zamítnuta. Italské ministerstvo vnitra následně po zjištění shody v systému Eurodac zaslalo švédským orgánům žádost o přijetí zpět podle čl. 18 odst. 1 písm. d) nařízení Dublin III, kterou tyto orgány přijaly, a nařídilo přemístění do Švédska.

45. Žadatel toto rozhodnutí napadá u Tribunale di Roma (soud v Římě, Itálie) a tvrdí, že došlo k porušení článku 4 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) a čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III. Svou žalobu odůvodňuje tím, že jej čeká nepřímé navrácení přes Švédsko do Afghánistánu, kde mu hrozí nelidské a ponižující zacházení. Příslušnost Itálie k poskytnutí ochrany před nepřímým navrácením vyplývá z článku 17 nařízení Dublin III.

46. Za těchto podmínek se Tribunale di Roma (soud v Římě) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru rozhodnutím ze dne 12. dubna 2021, doručeným dne 22. dubna 2021, následující předběžné otázky:

- „1. Vyžaduje právo na účinný opravný prostředek podle článku 47 Listiny určit, že články 4 a 19 této Listiny, za okolností věci v původním řízení, poskytují ochranu také před rizikem nepřímého navrácení v důsledku přemístění do členského státu Unie, který nevykazuje systematické nedostatky ve smyslu čl. 3 odst. 2 [nařízení Dublin III] (při neexistenci jiných příslušných členských států na základě kritérií stanovených v kapitolách III a IV), který již posoudil a zamítl první žádost o mezinárodní ochranu?“

2. Musí soud členského státu, ve kterém byla podána druhá žádost o mezinárodní ochranu, který projednává odvolání podle článku 27 nařízení [Dublin III] – a tedy příslušný k posouzení přemístění v rámci Unie, ale nikoli k rozhodnutí o žádosti o ochranu – posoudit jako existující riziko nepřímého navrácení do třetí země, pokud členský stát, ve kterém byla podána první žádost o mezinárodní ochranu, odlišně posoudil pojem ‚vnitrostátní ochrana‘ ve smyslu článku 8 směrnice 2011/95/?
3. Je posouzení rizika nepřímého navrácení v důsledku odlišného výkladu požadavku ‚vnitrostátní ochrany‘ dvěma členskými státy slučitelné s čl. 3 odst. 1 (druhou částí) nařízení [Dublin III] a s obecným zákazem pro státní příslušníky třetích zemí zvolit si členský stát Unie, v němž podají žádost o mezinárodní ochranu?
4. V případě kladné odpovědi na výše uvedené otázky:
 - a) Vyžaduje posouzení existence rizika nepřímého navrácení, učiněné soudem státu, ve kterém žadatel podal druhou žádost o mezinárodní ochranu po zamítnutí první žádosti, uplatnění ustanovení uvedeného v čl. 17 odst. 1, označeného nařízením [Dublin III] jako ‚diskreční ustanovení‘?
 - b) Jaká kritéria musí soud, u něhož bylo zahájeno řízení podle článku 27 nařízení [Dublin III], uplatnit k posouzení rizika nepřímého navrácení, vedle kritérií uvedených v kapitolách III a IV, s přihlédnutím k tomu, že toto riziko již bylo vyloučeno státem, který posoudil první žádost o mezinárodní ochranu?“

C. Věc C-297/21

47. Ve věci C-297/21 podal XXX.XX, afgánský státní příslušník, v Itálii druhou žádost o mezinárodní ochranu poté, co jeho první žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany podaná v Německu tam již byla s konečnou platností zamítnuta a žadatel tam již obdržel konečné správní vyhoštění. Italské ministerstvo vnitra následně po zjištění shody v systému Eurodac zaslalo německým orgánům žádost o přijetí zpět podle čl. 18 odst. 1 písm. d) nařízení Dublin III, kterou tyto orgány přijaly.

48. Proti rozhodnutí o přemístění, které bylo následně vydáno vůči jeho osobě, podal žadatel žalobu k Tribunale di Firenze (soud ve Florencii, Itálie). Má za to, že napadené rozhodnutí porušuje článek 4 Listiny a čl. 3 odst. 2 a čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III, protože jej čeká nepřímé navrácení přes Německo do Afghánistánu, kde mu po jeho navrácení hrozí nelidské a ponižující zacházení. Itálie je proto podle jeho názoru příslušná podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III.

49. Za těchto podmínek se Tribunale di Firenze (soud ve Florencii) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru rozhodnutím ze dne 29. dubna 2021, doručeným dne 10. května 2021, následující předběžné otázky:

- „1. Musí být čl. 17 odst. 1 [nařízení Dublin III] vykládán v souladu s články 19 a 47 [Listiny] a článkem 27 [nařízení Dublin III] v tom smyslu, že je možné, aby soud členského státu, k němuž bylo podáno odvolání proti rozhodnutí Oddělení Dublin, určil příslušnost členského státu, který má provést přemístění podle čl. 18 odst. 1 písm. d), pokud zjistí, že v příslušném

členském státě hrozí nebezpečí porušení zásady nenavrácení prostřednictvím přemístění žadatele do země jeho původu, v níž by žadatel byl vystaven nebezpečí smrti nebo nelidského či ponižujícího zacházení?

2. Podpůrně: Musí být čl. 3 odst. 2 [nařízení Dublin III] vykládán v souladu s články 19 a 47 Listiny a článkem 27 [nařízení Dublin III] v tom smyslu, že umožňuje soudu určit příslušnost státu povinného k provedení přemístění podle čl. 18 odst. 1 písm. d) tohoto nařízení, pokud se prokáže, že
 - a) v příslušném členském státě hrozí nebezpečí porušení zásady nenavrácení prostřednictvím navrácení žadatele do země jeho původu, v níž by byl vystaven nebezpečí smrti nebo nelidského či ponižujícího zacházení?
 - b) přemístění do jiného státu určeného na základě kritérií stanovených v kapitole III [nařízení Dublin III] není možné?“

D. Věc C-315/21

50. Ve věci C-315/21 podal PP, který se narodil v Pákistánu, žádost o mezinárodní ochranu v Itálii poté, co již příslušnou žádost podal v Německu. Italské ministerstvo následně předložilo německým orgánům žádost o přijetí zpět podle čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení Dublin III, kterou tyto přijaly jako žádost o přijetí zpět podle čl. 18 odst. 1 písm. d) nařízení Dublin III. Následně italské ministerstvo vnitřně nařídilo přemístění žadatele do Německa.

51. Proti tomuto rozhodnutí podal žadatel žalobu k Tribunale di Milano (soud v Miláně, Itálie) a úspěšně navrhl, aby výkon tohoto rozhodnutí byl předběžně pozastaven. V odůvodnění se odvolával zaprvé na porušení informačních povinností podle článků 4 a 5 nařízení Dublin III a zadruhé na hrozící nepřímé navrácení přes Německo do Pákistánu, kde konkrétně jemu hrozí nebezpečí nelidského a ponižujícího zacházení. Oddělení Dublin při ministerstvu vnitřně této argumentaci oponovalo a předložilo důkaz, že osobní pohovor, který předepisuje článek 5 nařízení Dublin III, se s žadatelem uskutečnil.

52. Za těchto podmínek se Tribunale di Milano (soud v Miláně) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru rozhodnutím ze dne 14. dubna 2021, doručeným dne 17. května 2021, následující předběžné otázky:

- „1. [M]usí být články 4 a 5 [nařízení Dublin III] vykládány v tom smyslu, že jejich porušení má samo o sobě za následek protiprávnost napadeného aktu ve smyslu článku 27 [nařízení Dublin III] bez ohledu na konkrétní důsledky uvedeného porušení na obsah napadeného aktu a na určení příslušného členského státu?
2. Musí být článek 27 [nařízení Dublin III] ve spojení s čl. 18 odst. 1 písm. a) nebo s čl. 18 odst. 1 písm. b), c), d) a čl. 20 odst. 5 [nařízení Dublin III] vykládán v tom smyslu, že určuje rozdílné předměty opravných prostředků, rozdílné důvody, které je třeba uplatnit v rámci opravného prostředku a rozdílné důvody porušení informačních povinností a povinnosti osobního pohovoru ve smyslu článků 4 a 5 [nařízení Dublin III]?

V případě kladné odpovědi na druhou otázku: Musí být články 4 a 5 [nařízení Dublin III] vykládány v tom smyslu, že záruky poskytování informací, které jsou v něm stanoveny, existují pouze v případě uvedeném v čl. 18 odst. 1 písm. a), a nikoli také v řízení o přijetí zpět, nebo musí být vykládány v tom smyslu, že v tomto řízení musí být splněna přinejmenším informační povinnost související se zánikem povinnosti podle článku 19 nebo se systematickými nedostatky, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny, podle čl. 3 odst. 2?

3. Musí být čl. 3 odst. 2 vykládán v tom smyslu, že mezi „*systematické nedostatky azylového řízení*“ patří i případné důsledky rozhodnutí o zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu, které jsou již konečnými rozhodnutími a přijal je soud [uvedeného] členského státu, který přistoupí k přijetí zpět, pokud soud, u něhož bylo řízení podle článku 27 [nařízení Dublin III] zahájeno, dospěje k závěru, že riziko, že žadatel bude vystaven nelidskému a ponižujícímu zacházení v případě návratu do země původu, je skutečné, a to i s ohledem na údajnou existenci ozbrojeného konfliktu podle čl. 15 písm. c) směrnice 2011/95?“

E. Věc C-328/21

53. Ve věci C-328/21 nařídilo italské ministerstvo vnitra přemístění žadatele GE pocházejícího z Iráku do Finska poté, co bylo zjištěno, že se v Itálii nachází neoprávněně a ze systému Eurodac vyplynulo, že již podal žádost o mezinárodní ochranu ve Finsku. Na základě žádosti o přijetí zpět podle čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení Dublin III Finsko uznalo svou příslušnost podle čl. 18 odst. 1 písm. d) tohoto nařízení.

54. Rozhodnutí o přemístění napadl žadatel žalobou podanou k Tribunale di Roma (soud v Římě, Itálie), který prohlásil svou nepřislušnost a řízení postoupil Tribunale di Trieste (soud v Terstu, Itálie). Žadatel se odvolává zejména na porušení informačních povinností podle článku 4 nařízení Dublin III a článku 29 nařízení Eurodac.

55. Za těchto podmínek se Tribunale di Trieste (soud v Terstu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru rozhodnutím ze dne 2. dubna 2021, doručeným dne 26. května 2021, následující předběžné otázky:

- „1. Jaké právní důsledky ukládá právo Evropské unie v souvislosti s rozhodnutími o přemístění za účelem přijetí zpět podle kapitoly VI oddílu III [nařízení Dublin III], pokud stát neposkytl informace stanovené v článku 4 [nařízení Dublin III] a v článku 29 [nařízení Eurodac]?
2. Zejména v případě, že byl proti rozhodnutí o přemístění platně podán opravný prostředek, může Soudní dvůr Evropské unie objasnit následující:

2.1. Musí být článek 27 [nařízení Dublin III] vykládán v tom smyslu,

- že nepředání informačního letáku podle čl. 4 odst. 2 a 3 [nařízení Dublin III] osobě, která splňuje podmínky uvedené v čl. 23 odst. 1 [nařízení Dublin III], má samo o sobě za následek neplatnost rozhodnutí o přemístění (a případně rovněž příslušnost členského státu, ve kterém dotyčná osoba podala novou žádost o mezinárodní ochranu);
- nebo v tom smyslu, že je na odvolateli, aby prokázal, že kdyby mu byl informační leták předložen, řízení by vedlo k jinému výsledku?

2.2. Musí být článek 27 [nařízení Dublin III] vykládán v tom smyslu,

- že nepředání informačního letáku podle článku 29 [nařízení Eurodac] osobě, která se nachází v podmínkách popsaných v čl. 24 odst. 1 [nařízení Dublin III], má samo o sobě za následek neplatnost rozhodnutí o přemístění (a případně i následnou nezbytnou nabídku možnosti podat novou žádost o mezinárodní ochranu);
- nebo v tom smyslu, že je na odvolateli, aby prokázal, že kdyby mu byl informační leták předložen, řízení by vedlo k jinému výsledku?“

IV. Řízení před Soudním dvorem

56. Předkládající soudy ve věcech C-254/21, C-297/21, C-315/21 a C-328/21 požádaly, aby věci byly projednány ve zrychleném řízení podle článku 105 jednacího řádu Soudního dvora nebo přednostně podle čl. 53 odst. 3 jednacího řádu.

57. Rozhodnutími předsedy Soudního dvora ze dne 14. června a 6. července 2021 byly tyto žádosti zamítnuty.

58. Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 6. července 2021 byly věci C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 a C-328/21 spojeny pro účely písemné a ústní části řízení, jakož i rozsudku.

59. Německo, Francie, Itálie, Nizozemsko, Evropská komise a žalobci v původním řízení ve věcech C-297/21 a C-328/21 předložili písemná vyjádření.

60. Společného jednání konaného dne 8. června 2022 se zúčastnila Itálie, Komise a žalobci v původním řízení ve věcech C-297/21 a C-328/21.

V. Posouzení

61. Všechny situace, na nichž se zakládá pět projednávaných žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, se vyznačují tím, že se dotčení žadatelé o azyl poté, co podali první žádost o mezinárodní ochranu v některém z členských států, vydali do Itálie a tam buď podali další žádost o mezinárodní ochranu (věci C-228/21, C-254/21, C-297/21 a C-315/21), nebo se tam nacházeli bez povolení k pobytu (věc C-328/21, přičemž je sporné, zda žalobce ve věci v původním řízení podal žádost o mezinárodní ochranu či nikoliv, k tomu viz body 98 a 123 tohoto stanoviska). Příslušný italský orgán následně požádal členské státy, v nichž dotčené osoby předtím podaly žádosti o mezinárodní ochranu, o jejich přijetí zpět, a vůči dotčeným osobám vydal rozhodnutí o přemístění podle článku 26 nařízení Dublin III, které jsou předmětem původních řízení.

62. Za této situace se otázky, které jsou v projednávaných žádostech o rozhodnutí o předběžné otázce pokládány Soudnímu dvoru, týkají, jak je popsáno výše, dvou tematických okruhů: Zaprvé jde o povinnost poskytnout informace a společný informační leták podle článku 4 nařízení Dublin III resp. článku 29 nařízení Eurodac a povinnost uskutečnit osobní pohovor podle článku 5 nařízení Dublin III (věci C-228/21, C-315/21 a C-328/21) (A). Zadruhé jde o otázku, zda soudy dožadujícího členského státu mohou v rámci žaloby proti rozhodnutí o přemístění posoudit riziko porušení zásady nenavracení dožadovaným členským státem, jestliže v tomto členském státu nedochází k systematickým nedostatkům (věci C-254/21, C-297/21 a C-315/21) (B).

A. Ke společnému informačnímu letáku a osobnímu pohovoru

63. Otázkami ve věcech C-228/21, C-315/21 a C-328/21 se předkládající soudy předně táží, zda povinnost informovat žadatele a předat mu společný informační leták podle článku 4 nařízení Dublin III resp. článku 29 nařízení Eurodac a povinnost uskutečnit osobní pohovor podle článku 5 nařízení Dublin III platí nejen v rámci řízení o určení příslušného členského státu, které je prováděno při první žádosti o mezinárodní ochranu, nýbrž i v řízení o přijetí zpět. Toto řízení se provádí, pokud žadatel o azyl podá žádost o mezinárodní ochranu v dalším členském státě nebo se tam nachází a tento členský stát zamýšlí přemístit jej do prvního členského státu.

64. Pokud dotčené povinnosti platí i v řízení o přijetí zpět, pak se předkládající soudy dále táží, zda lze žalobu podanou proti rozhodnutí o přemístění založit na porušení těchto povinností a jaké důsledky takové porušení pro rozhodnutí o přemístění má.

65. Vzhledem k tomu, že s článkem 4 nařízení Dublin III (1), článkem 29 nařízení Eurodac (2) a článkem 5 nařízení Dublin III (3) jsou spojeny specifické otázky, nabízí se posoudit tato ustanovení jedno po druhém.

1. K informační povinnosti podle článku 4 nařízení Dublin III

66. Otázka, zda povinnost poskytnout informace a předat společný informační leták podle článku 4 nařízení Dublin III platí i pro řízení o přijetí zpět, je pokládána explicitně jako druhá část druhé otázky ve věci C-315/21; implicitně je ale obsažena i v otázkách ve věcech C-228/21 a C-328/21. Ty se totiž týkají důsledků porušení uvedených povinností pro rozhodnutí o přemístění v řízení o přijetí zpět, což předpokládá jejich použitelnost.

67. Nejprve popíši rozdíly mezi řízením týkajícím se převzetí a řízením o přijetí zpět a různými situacemi, v nichž se použije posledně uvedené (a). Následně objasním, proč dotčená informační povinnost platí i pro řízení o přijetí zpět (b). Závěrem se budu věnovat otázce, zda je možné se porušení této povinnosti dovolávat v rámci žaloby proti rozhodnutí o přemístění a jaké důsledky toto porušení má (c).

a) Řízení týkající se převzetí a přijetí zpět v dublinském systému

68. Podle čl. 20 odst. 1 nařízení Dublin III je řízení o určení příslušného členského státu zahájeno, jakmile je poprvé podána žádost u některého členského státu. Považuje-li tento členský stát za příslušný jiný členský stát, může jej požádat, aby žadatele převzal (čl. 18 odst. 1 písm. a) nařízení Dublin III ve spojení s jeho čl. 21 odst. 1).

69. Řízení o přijetí zpět podle článků 23 a 24 nařízení Dublin III se naproti tomu použije u osob, které se poté, co podaly první žádost v jednom členském státě, vydaly do jiného členského státu a tam podaly další žádost nebo se zde nachází bez povolení k pobytu. Následně může tento členský stát požádat ten členský stát, který se předtím zabýval žádostí těchto osob, aby je přijal zpět.

70. V řízení o přijetí zpět je nezbytné rozlišovat dvě situace, z nichž vychází i předkládající soud ve věci C-315/21: Zaprvé se toto řízení použije na situaci osob, které podaly žádost v prvním členském státě a tento členský stát následně opustily ještě před tím, než bylo řízení o určení příslušného členského státu ukončeno (čl. 20 odst. 5 nařízení Dublin III). V původních řízeních se o takovouto situaci nejedná.

71. Zadruhé se řízení o přijetí zpět použije na situaci osob, které se během hmotně právního posouzení své žádosti nebo po jejím zamítnutí příslušným členským státem vydají do jiného členského státu a tam podají další žádost nebo se zde nachází bez povolení k pobytu (čl. 18 odst. 1 písm. b) a d) nařízení Dublin III)¹³. To odpovídá situacím ve věcech, které jsou projednávány v původních řízeních.

b) Povinnost poskytnout informace podle článku 4 nařízení Dublin III i v řízení o přijetí zpět

72. Článek 4 odst. 1 nařízení Dublin III stanoví, že orgány informují žadatele o uplatňování tohoto nařízení a jeho relevantních aspektech „po podání žádosti o mezinárodní ochranu ve smyslu čl. 20 odst. 2 v některém členském státě“. Příslušné informace jsou obsaženy ve společném informačním letáku, který vypracovala Komise podle čl. 4 odst. 2 a 3 nařízení Dublin III v prováděcím nařízení č. 118/2014.

73. Nejprve se budu věnovat znění a systematické (1), následně smyslu a účelu článku 4 nařízení Dublin III (2) a nakonec případu, kdy v druhém členském státě není podána nová žádost (3).

1) Znění a systematická článku 4 nařízení Dublin III

74. Článek 4 odst. 1 nařízení Dublin III podle svého znění u informační povinnosti nerozlišuje mezi první a druhou žádostí o mezinárodní ochranu resp. mezi řízením týkajícím se převzetí a řízením o přijetí zpět.

75. Je pravda, že článek 20 nařízení Dublin III je nadepsán „Zahájení řízení“ a jeho odstavec 1 stanoví, že řízení o určení příslušného členského státu se zahajuje *prvním*¹⁴ podáním žádosti o mezinárodní ochranu. Odstavec 2 tohoto ustanovení pak ale zcela obecně stanoví, kdy se žádost o mezinárodní ochranu (definovaná v čl. 2 písm. b) nařízení Dublin III a čl. 2 písm. h) kvalifikační směrnice) považuje za podanou a neodkazuje se pouze na první žádost. Vyplývá to rovněž z čl. 23 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Dublin III, který odkazuje na čl. 20 odst. 2. Článek 23 ovšem platí pouze pro případy nové žádosti o mezinárodní ochranu a tedy právě nikoliv pro první žádost.

76. Systematicky se článek 4 nařízení Dublin III nachází v jeho kapitole II, která je nadepsána „Obecné zásady a záruky“. Jeho ustanovení proto platí pro celou oblast použití tohoto nařízení a nikoliv jen pro určitý typ řízení.

¹³ – Viz k rozlišování situací uvedených v bodech 70 a 71 rovněž rozsudek H. a R. (dále pozn. pod čarou 15), body 46 až 52, jakož i rozsudek ze dne 12. ledna 2023, B. a F. (Lhůta pro přemístění – Více žádostí) (C-323/21 až C-325/21, EU:C:2023:4, body 47 až 50).

¹⁴ – Kurzivou zvýraznila autorka stanoviska.

2) Smysl a účel článku 4 nařízení Dublin III

77. Pokud jde o smysl informační povinnosti, Komise a Itálie namítají, že ta má podle bodu 18 odůvodnění nařízení Dublin III usnadnit určení členského státu, který je příslušný pro hmotněprávní posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Řízení o přijetí zpět se ovšem použije převážně v situacích, kdy je příslušný členský stát již určen. Vzhledem k tomu již v tomto řízení nemusí být poskytnuty veškeré informace týkající se určení příslušného členského státu. Spíše musí postačovat, že dotčené osoby obdrží informace o aspektech, které mohou ještě uplatnit i v této fázi řízení. Komise a Itálie opírají tuto argumentaci zejména o rozsudek Soudního dvora ve věci H. a R. (dále jen „rozsudek H. a R.“)¹⁵.

78. Komisi a Itálii je nutno přiznat, že v situacích, kterých se týká čl. 18 odst. 1 písm. b) až d) nařízení Dublin III (bod 71 výše), je řízení o určení příslušného členského státu ukončeno a příslušný členský stát již zahájil hmotněprávní posouzení žádosti nebo jej dokonce již ukončil. Soudní dvůr proto v rozsudku H. a R. dospěl k závěru, že se v takovém případě již znovu nepoužijí pravidla pro řízení o určení příslušnosti¹⁶.

79. Rovněž v situaci, kterou upravuje čl. 20 odst. 5 nařízení Dublin III (bod 70 výše), kdy v dožádaném členském státě ještě nebylo ukončeno posouzení příslušnosti, není dožadující členský stát v zásadě povinen přezkoumat, zda je dožádaný členský stát příslušný. Musí pouze přezkoumat, zda jsou splněna kritéria čl. 20 odst. 5, tedy zda byla v dožádaném členském státě podána první žádost a zda tento členský stát zahájil řízení o určení příslušného členského státu, ale ještě jej neukončil¹⁷.

80. To ovšem nevylučuje, že i v řízení o přijetí zpět musí být zohledněna určitá kritéria příslušnosti. Jak objasním níže, Soudní dvůr to již explicitně konstatoval ve vztahu k některým kritériím příslušnosti, což připouští i Komise a Itálie. Informační povinnost podle článku 4 nařízení Dublin III kromě toho nezahrnuje pouze kritéria pro určení příslušného členského státu, nýbrž rovněž obecné informace o fungování dublinského systému. Všechny tyto informace jsou obsaženy ve společném informačním letáku. Selektivní informační povinnost v řízení o přijetí zpět, jak ji navrhuje Komise a Itálie, se proto nejeví být slučitelná s cíli nařízení Dublin III (i) a v praxi je obtížně proveditelná (ii).

i) Relevantnost informací ve společném informačním letáku pro žadatele v řízení o přijetí zpět

– Kritéria příslušnosti, která musí být zohledněna i v řízení o přijetí zpět

81. V řízení o přijetí zpět již dožadující členský stát nemusí z úřední povinnosti zkoumat kritéria pro určení příslušného členského státu podle kapitoly III nařízení Dublin III¹⁸. To ovšem neznamená, že může zavírat oči před argumenty, které žadatel předkládá a které i v této fázi ještě mohou bránit přemístění do dožádaného členského státu. I v řízení o přijetí zpět je proto nezbytné informovat žadatele pomocí společného informačního letáku o možnosti takovéto argumenty předložit.

¹⁵ – Rozsudek ze dne 2. dubna 2019, H. a R. (C-582/17 a C-583/17, EU:C:2019:280).

¹⁶ – Rozsudek H. a R., body 51, 52, 65 až 67 a 80.

¹⁷ – Rozsudek H. a R., body 61 až 63 a 80.

¹⁸ – Rozsudek H. a R., body 54 až 80.

82. Platí to zejména pro přechod příslušnosti na dožadující členský stát podle článku 19¹⁹, čl. 23 odst. 3²⁰ a čl. 29 odst. 2²¹ nařízení Dublin III, pro systematické nedostatky v dožádaném členském státě (čl. 3 odst. 2 druhý pododstavec²²) nebo, v mimořádných případech týkajících se zdravotního stavu žadatele, pro riziko nelidského zacházení v důsledku samotného přemístění do dožádaného členského státu²³. V případech, kdy žadatel opustil dožádaný členský stát ještě před tím, než bylo ukončeno řízení o určení příslušného členského státu (čl. 20 odst. 5, bod 70 výše), lze podle Soudního dvora navíc ještě i v řízení o přijetí zpět tvrdit, že dožadující členský stát je na základě článků 8 až 10 vlastně příslušným členským státem²⁴.

83. Žadatelé navíc mohou v řízení o přijetí zpět (jak v situacích podle čl. 20 odst. 5 [bod 70 výše], tak v situacích podle čl. 18 odst. 1 písm. b) až d) nařízení Dublin III [bod 71 výše]) uvést zejména důkazy o přítomnosti rodinných příslušníků, příbuzných nebo jiných členů rodiny žadatele na území členského státu, které mohou vést k uplatnění kritérií uvedených v člancích 8, 10 a 16 nařízení Dublin III. Takovéto důkazy totiž členské státy musí podle čl. 7 odst. 3 zohlednit pod podmínkou, že takový důkaz je předložen předtím, než jiný členský stát přijme žádost o převzetí dotčené osoby podle článku 22 *nebo jejím přijetí zpět*²⁵ podle článku 25²⁶, a že o dřívějších žádostech žadatele o mezinárodní ochranu ještě nebylo vydáno první rozhodnutí ve věci samé.

84. Článek 7 odst. 3 nařízení Dublin III tedy podle svého znění a podle svého smyslu platí rovněž v řízení o přijetí zpět. V rozsudku H. a R. to podle všeho nebylo zpochybněno, protože Soudní dvůr se v tomto rozsudku tímto ustanovením nezabýval.

85. Rovněž společný informační leták výslovně upozorňuje na skutečnost, že pokud mají žadatelé rodinné příslušníky v jiné zemi dublinského nařízení, musí o tom orgány informovat „**před tím, než bude vydáno první rozhodnutí o [jejich] žádosti o azyl**“²⁷, aniž je tato možnost omezena na řízení o převzetí.

86. To je také správné.

87. Je pravda, že cílem nařízení Dublin III je urychleně určit příslušný členský stát a zajistit tak brzké posouzení žádostí o azyl²⁸. Azylové žádosti proto může případně posoudit jiný členský stát než ten, který je příslušný podle kritérií v kapitole III tohoto nařízení²⁹. To nevyvolává žádné pochybnosti, protože panuje domněnka, že se žadateli o azyl je v každém členském státě

¹⁹ – Rozsudek ze dne 7. června 2016, Karim (C-155/15, EU:C:2016:410, bod 27).

²⁰ – Viz analogicky k čl. 21 odst. 1 nařízení Dublin III, rozsudek ze dne 26. července 2017, Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587, bod 55).

²¹ – Rozsudek ze dne 25. října 2017, Shiri (C-201/16, EU:C:2017:805, bod 46).

²² – Rozsudek ze dne 19. března 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, body 87 až 89 a 98).

²³ – Rozsudek ze dne 16. února 2017, C. K. a další (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, body 65, 66, 73, 74 a 96).

²⁴ – Rozsudek H. a R., body 81 až 84.

²⁵ – Kurzivou zvýraznila autorka stanoviska.

²⁶ – Tamtéž.

²⁷ – Kurzivou zvýrazněno v originále. Viz bod 38 tohoto stanoviska.

²⁸ – Viz body 4 a 5 nařízení Dublin III a rozsudky ze dne 16. února 2017, C. K. a další (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, bod 57), a ze dne 19. března 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, bod 58).

²⁹ – Viz rozsudky ze dne 25. října 2017, Shiri (C-201/16, EU:C:2017:805, bod 31), ze dne 13. listopadu 2018, X a X (C-47/17 až C-48/17, EU:C:2018:900, body 69 a 70), a ze dne 12. ledna 2023, B. a F. (Lhůta pro přemístění – Více žádostí) (C-323/21 až C-325/21, EU:C:2023:4, bod 55).

nakládáno v souladu s Listinou, jakož i se Ženevskou úmluvou³⁰ a EÚLP³¹. Díky harmonizaci v unijním právu navíc členské státy posuzují azylové žádosti ve velké míře podle stejných pravidel³². Jednou určená příslušnost by tedy v zásadě již neměla být zpochybňována.

88. Od této zásady je ovšem nezbytné se odchýlit s ohledem na význam práva na ochranu rodinného života, jsou-li podle čl. 7 odst. 3 nařízení Dublin III předloženy prvky, z nichž lze usuzovat na přítomnost rodinných příslušníků žadatele v jiném členském státě než v tom, který byl původně určen jako příslušný.

89. Toto ustanovení totiž bere do úvahy právo na ochranu rodinného života. Podle návrhu nařízení Dublin III vypracovaného Komisí má toto nařízení posílit právo na opětovné spojení rodiny a zabránit tomu, aby žadatel byl přemístěn do jiného členského státu, ačkoliv je z důvodů spojení rodiny příslušný jiný členský stát³³. Body 14 až 16 odůvodnění nařízení Dublin III potvrzují význam respektování rodinného života při uplatňování tohoto nařízení. Podle nich by společné vyřizování žádostí o mezinárodní ochranu členů jedné rodiny jediným členským státem mělo zejména umožnit, aby byla ve vztahu k těmto členům přijata vzájemně si odpovídající rozhodnutí a aby nedocházelo k rozdělení členů jedné rodiny.

90. Informace pro žadatele v řízení o přijetí zpět poskytnutá prostřednictvím společného informačního letáku slouží také a právě k ochraně jejich práva na rodinný život.

– *Obecné informace o dublinském systému*

91. Nepředání společného informačního letáku v řízení o přijetí zpět by navíc bylo v rozporu s cíli nařízení Dublin III. Jeho základem je snaha posílit práva žadatelů, co nejlépe je zapojit do řízení o určení příslušného členského státu³⁴ a informovat je o fungování dublinského systému, aby se předcházelo druhotnému pohybu³⁵.

³⁰ – Úmluva o právním postavení uprchlíků podepsaná dne 28. července 1951 v Ženevě, *United Nations Treaty Series*, svazek 189, s. 150, bod 2545 (1954).

³¹ – Viz rozsudky ze dne 21. prosince 2011, NS (C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, body 78 až 80), a ze dne 19. března 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, bod 82); viz k tomu rovněž body 155 a násl. tohoto stanoviska.

³² – Rozsudek ze dne 10. prosince 2013, Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813, body 54 a 55).

³³ – Viz návrh Komise nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (přepřacované znění), COM(2008) 820 final, s. 8 a 12: „Vyloučit možnost vrácení žadatele, na něhož se v době podání poslední žádosti vztahovalo jedno z kritérií týkajících se zachování celistvosti rodiny, za podmínky, že členský stát, ve kterém byla podána první žádost, ještě neučinil ve věci první rozhodnutí. Cílem je zejména zajistit, aby mohl členský stát, na jehož území se žadatel o azyl nachází, řádně zohlednit případné nové prvky týkající se situace rodiny žadatele o azyl, a to v souladu s povinnostmi podle Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod; [...] Bude značně posíleno **právo na opětovné spojení rodiny**, zejména rozšířením oblasti působnosti nařízení. Bude zahrnovat žadatele a osoby, jež mají nárok na podpůrnou ochranu, stanoví povinnost opětovně spojit závislé příbuzné a s výhradou některých podmínek zakáže vrácení žadatele, na něhož se v době podání poslední žádosti vztahovalo jedno z kritérií souvisejících se zachováním celistvosti rodiny. Tyto záruky zajistí nejen kvalitnější ochranu žadatelů o azyl, ale také přispějí k omezení fenoménu druhotného pohybu, neboť bude v průběhu určování příslušného členského státu lépe zohledněna osobní situace každého žadatele o azyl.“ (zvýraznění v originále)

³⁴ – Viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 7. června 2016, Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409, body 47 až 51), a ze dne 26. července 2017, Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587, bod 58).

³⁵ – Viz k tomu odůvodnění v návrhu nařízení Dublin III vypracovaném Komisí (pozn. pod čarou 33 tohoto stanoviska), strana 7 a 11: „[...] Pokud budou žadatelé o mezinárodní ochranu lépe informováni o dopadech dublinského nařízení, zvýší se povědomí ohledně řízení o určení příslušnosti, což by mohlo mimo jiné přispět k omezení fenoménu druhotného pohybu žadatelů. [...] Zejména **lepší informování žadatelů** o azyl o použití tohoto nařízení a jejich právech a povinnostech, které z něj vyplývají, jim na jednu stranu umožní lépe bránit svá práva a na druhé straně by mohlo přispět k omezení fenoménu druhotného pohybu, neboť žadatelé budou moci lépe vyhovět podmínkám systému.“ (zvýraznění v originále.)

92. Informační povinnost podle čl. 4 odst. 1 nařízení Dublin III se proto netýká pouze kritérií k určení příslušného členského státu (písm. b). Týká se spíše i systematiky dublinského systému, zejména důsledků podání další žádosti nebo přestěhování se z jednoho členského státu do druhého, osobního pohovoru podle článku 5 a možnosti předložit informace o přítomnosti rodinných příslušníků a možnosti odvolat se proti rozhodnutí o přemístění [písm. a), c) a d)].

93. Je nezpochybnitelné, že má smysl sdělovat dotčeným osobám tyto obecné informace o dublinském systému i v řízení o přijetí zpět. Společný informační leták ostatně výslovně obsahuje informaci pro žadatele v řízení o přijetí zpět: „*Pokud jste již požádal (požádala) o azyl v jiné zemi dublinského nařízení, než kde se nyní nacházíte, požádáme tuto zemi, aby si Vás přijala zpět.*“³⁶ Nelze se proto obávat, že by žadatelé při opětovném předání informačního letáku v řízení o přijetí zpět nesprávně nabyli dojmu, že dožadující členský stát v každém případě znovu z úřední povinnosti provede určení příslušného členského státu.

ii) Praktické aspekty

94. Selektivní informování žadatele, jak jej navrhuje Komise a Itálie, se navíc jeví jako obtížně proveditelné, protože existuje pouze jeden společný informační leták. Orgánům druhého členského státu (zejména před dotazem do systému Eurodac, viz k tomu body 115 a 116 tohoto stanoviska) navíc nemusí být ihned zjevné, v jaké situaci se žadatel přesně nachází, a jaké prvky tedy ještě může uplatnit. Systematická komunikace prostřednictvím společného informačního letáku je naproti tomu jasná, jednoduchá a právně jistá řešení, které zajišťuje, že všichni žadatelé v každém případě – v nejhorsím případě znovu – obdrží veškeré informace, které jsou pro jejich aktuální situaci relevantní.

95. Je sice nezbytné vycházet z toho, že žadatel, který podá žádost o mezinárodní ochranu v druhém členském státě, obdržel společný informační leták již při podání své první žádosti v prvním členském státě. Nelze ovšem vyloučit, že to bylo v ojedinělých případech opomenuto nebo že je připomenutí těchto informací užitečné. V každém případě budou moci orgány druhého členského státu zpravidla jen obtížně přezkoumat, zda žadatel informační leták již jednou obdržel.

96. A konečně povinnost (příp. opakovaného) předání společného informačního letáku v řízení o přijetí zpět ani není spojena s nepřiměřenými náklady pro dožadující členský stát. Ten totiž musí mít společný informační leták beztak k dispozici ve všech jazykových verzích, aby jej poskytl žadatelům, kteří u jeho orgánů podávají první žádost o mezinárodní ochranu.

3) Povinnost poskytnout informace i tehdy, pokud v druhém členském státě není podána nová žádost?

97. Pro úplnost je zapotřebí upozornit ještě na skutečnost, že se řízení o přijetí zpět netýká pouze situací, kdy žadatel poté, co podal žádost o mezinárodní ochranu v prvním členském státě, podá takovou žádost v dalším členském státě. Řízení o přijetí zpět se použije rovněž v situacích, kdy žadatel poté, co v jednom členském státě podal první žádost, cestuje do dalšího členského státu a tam se nachází bez povolení k pobytu, aniž podá další žádost (článek 24 ve spojení s čl. 20 odst. 5 a čl. 18 odst. 1 písm. b) a d) nařízení Dublin III).

³⁶ – Zvýrazněno v originále. Viz bod 38 tohoto stanoviska.

98. Podle sdělení předkládajícího soudu to v projednávané věci odpovídá situaci v původním řízení ve věci C-328/21. GE, dotčený v této věci, proti tomu namítá, že byl klasifikován jako neoprávněně pobývajícím, protože italské orgány řádně nepřijaly jeho žádost o mezinárodní ochranu. Posouzení, zda tomu tak skutečně je, přísluší předkládajícímu soudu, přičemž požadavky na existenci žádosti o mezinárodní ochranu nesmí být vykládány příliš přísně a formalisticky³⁷.

99. Podle znění čl. 4 odst. 1 nařízení Dublin III jsou orgány povinny poskytnout informace uvedené v tomto ustanovení pouze „[p]o podání žádosti o mezinárodní ochranu ve smyslu čl. 20 odst. 2 v některém členském státě“. Nelze ji proto rozšířit na případy, kdy žadatel po podání první žádosti v jednom členském státě cestuje do jiného členského státu a tam se pouze nachází bez povolení k pobytu, aniž podá další žádost.

100. Je pravda, že s ohledem na výše uvedený výklad se předání letáku, který informuje o fungování dublinského systému, jeví jako účelné i v takových případech. Dotčené osobě by to mohlo pomoci objasnit příslušným orgánům, zda chce podat žádost o mezinárodní ochranu. Předání informačního letáku také v tomto případě by ovšem byla pouze dobrá správní praxe, kterou mohou členské státy použít, aniž jsou formálně povinny tak podle článku 4 nařízení Dublin III učinit.

4) *Dílčí závěr*

101. Z výše uvedeného vyplývá, že článek 4 nařízení Dublin III musí být vykládán v tom smyslu, že povinnost předat informace v něm uvedené platí jak v situacích podle čl. 20 odst. 1 a čl. 18 odst. 1 písm. a), tak v situacích podle čl. 20 odst. 5 a čl. 18 odst. 1 písm. b) až d) tohoto nařízení, jakmile je v některém členském státě podána žádost o mezinárodní ochranu ve smyslu článku 20 odst. 2.

c) Důsledky porušení informační povinnosti podle článku 4 nařízení Dublin III

102. Otázkami ve věcech C-228/21 a C-328/21, jakož i první a druhou otázkou ve věci C-315/21 se předkládající soudy zaprvé táží, zda je možné uplatnit porušení informační povinnosti vyplývající z článku 4 nařízení Dublin III v řízení o přijetí zpět v rámci žaloby proti rozhodnutí o přemístění (a). Zadruhé se ptají, zda takováto porušení musí mít ze své podstaty za následek zrušení tohoto rozhodnutí nebo zda musí příslušný soud v konkrétním případě přezkoumat, zda měla dopad na jejich obsah (b).

1) Možnost dovolávat se článku 4 nařízení Dublin III v rámci žaloby podané proti rozhodnutí o přemístění v řízení o přijetí zpět

103. Odpověď na otázku, zda lze porušení článku 4 nařízení Dublin III napadnout v rámci žaloby proti rozhodnutí o přemístění, musí být kladná. Soudní dvůr totiž již dospěl k závěru, že je možné, aby opravný prostředek proti rozhodnutí o přemístění podle čl. 27 odst. 1 nařízení Dublin III směřoval k posouzení aplikace tohoto nařízení, včetně dodržování procesních záruk stanovených v uvedeném nařízení³⁸.

³⁷ – Viz k tomu rozsudek ze dne 26. července 2017, Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587, body 76 až 103).

³⁸ – Rozsudky ze dne 26. července 2017, Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587, bod 48), ze dne 2. dubna 2019, H. a R. (C-582/17 až C-583/17, EU:C:2019:280, bod 40), a ze dne 12. ledna 2023, B. a F. (Lhůta pro přemístění – Více žádostí) (C-323/21 až C-325/21, EU:C:2023:4, bod 91); konkrétně k článku 5 nařízení Dublin III viz rozsudek ze dne 7. června 2016, Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409, bod 53).

104. Naproti tomu nelze souhlasit s názorem Komise, podle kterého lze napadnout porušení informační povinnosti pouze tehdy, pokud mělo vliv na obsah rozhodnutí o přemístění. Tím by se totiž směšovalo posouzení přípustnosti žaloby proti rozhodnutí o přemístění s posouzením její opodstatněnosti.

2) *Důsledky porušení článku 4 nařízení Dublin III pro rozhodnutí o přemístění*

105. Oproti názoru GE vyjádřenému ve věci C-328/21 možnost dovolávat se porušení článku 4 nařízení Dublin III ale nutně neznamená, že rozhodnutí o přemístění musí být zrušeno a že příslušnost pro posouzení žádosti přejde na dožadující členský stát. Podle GE tomu tak musí být při porušení článku 4, stejně jako při porušení lhůt pro řízení týkající se převzetí a přijetí zpět a pro řízení o přemístění stanovených v čl. 21 odst. 1 třetím pododstavci, čl. 23 odst. 3, čl. 24 odst. 3 a čl. 29 odst. 2 nařízení Dublin III.

106. Takový právní důsledek ve vztahu k článku 4 nařízení Dublin III právě není stanoven. Toto nařízení spíše žádné takové právní důsledky nestanoví. Právní důsledky se v tomto případě řídí vnitrostátním právem, přičemž členské státy musí dodržovat zásady rovnocennosti a efektivit. Podmínky vnitrostátního práva zejména nesmí zpochybnit užitečný účinek nařízení Dublin III³⁹.

107. Standard, který musí členské státy v tomto ohledu podle unijního práva dodržovat, vyplývá z judikatury týkající se porušení práva na obhajobu. Porušení takového práva, konkrétně práva být vyslechnut, způsobuje zrušení rozhodnutí přijatého na konci dotčeného správního řízení pouze tehdy, může-li toto řízení bez této vady dospět k jinému výsledku⁴⁰.

108. Jak bylo uvedeno výše, informační povinnost podle článku 4 nařízení Dublin III slouží k informování dotčených osob o fungování dublinského systému a jejich práv v rámci tohoto systému. Tímto způsobem se mají zejména v řízení o přijetí zpět kromě jiného dozvědět, že se mohou přemístění do členského státu posuzujícího příslušnost nebo do příslušného členského státu bránit určitými argumenty.

109. Samotné nepředání těchto informací dotčené osobě ale nicméně nemůže odůvodnit domněnku, že rozhodnutí o přemístění je nutně stíženo vadou, a proto musí být zrušeno. Jak uvádí Německo, toto nepředání totiž může být kompenzováno v dalším průběhu řízení, zejména během osobního pohovoru (k tomu také viz čl. 4 odst. 2 druhý pododstavec nařízení Dublin III). Může se tak stát tím způsobem, že relevantní informace, konkrétně přítomnost rodinných příslušníků v dožadujícím nebo v třetím členském státě, které by mohly vést případně k použití článků 8, 10 nebo 16 nařízení Dublin III, jsou předmětem otázek během osobního pohovoru. Stejně tak se lze během tohoto pohovoru dotázat na prvky, z nichž lze usuzovat na riziko porušení článku 4 Listiny v dožádaném členském státě nebo přípravou do něj, nebo takové prvky mohou vyjít najevo.

110. Aby nepředání informačního letáku vedlo ke zrušení rozhodnutí o předání, muselo by se tedy prokázat, že v osobním pohovoru nebylo možné prvek, který by mohl bránit přemístění do dožádaného členského státu, uvést, protože dotčená osoba neobdržela společný informační leták, a nevěděla proto, že je relevantní. Kromě toho by muselo být nemožné zhojit tuto procesní vadu v rámci řízení před soudem (viz k tomu níže, bod 141).

³⁹ – Viz rozsudky ze dne 10. září 2013, G. a R. (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, body 35 a 36), ze dne 16. července 2020, Addis (C-517/17, EU:C:2020:579, bod 57), a ze dne 15. dubna 2021, État belge (skutečnosti, které nastaly po přijetí rozhodnutí o přemístění) (C-194/19, EU:C:2021:270, bod 42).

⁴⁰ – Viz rozsudek ze dne 10. září 2013, G. a R. (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, bod 38 a zde citovaná judikatura).

111. Jak tvrdí Německo, nemůže ale břemeno tvrzení dopadů procesní vady příslušného orgánu dožadujícího členského státu nést pouze žadatel. Soud, kterému byla žaloba proti rozhodnutí o přemístění předložena k rozhodnutí, musí spíše přezkoumat, zda sporné řízení o přijetí zpět mohlo za zvláštních skutkových a právních okolností konkrétního případu vést bez této vady k jinému výsledku, protože by se dotčení příslušníci třetích zemí mohli lépe hájit a uvést hlediska, která by byla způsobitelná ovlivnit obsah rozhodnutí o přemístění⁴¹.

112. Ve věci C-328/21 se předkládající soud první otázkou obecně táže na právní důsledky porušení článku 4 nařízení Dublin III pro rozhodnutí o přemístění, bez vazby na podání opravného prostředku. Nezávisle na soudním přezkumu ovšem nepředání informačního letáku nemůže vést k neplatnosti rozhodnutí o přemístění. Podle čl. 26 odst. 2 musí nicméně toto rozhodnutí obsahovat informace o dostupných opravných prostředcích. Podle odstavce 3 tohoto ustanovení musí členský stát dotčené osobě, pokud jí nepomáhá právní poradce, sdělit nejen informace o dostupných opravných prostředcích, nýbrž také hlavní prvky rozhodnutí v jazyce, kterému rozumí. Tato informace může být účinná pouze v případě, že dotčená osoba současně obdrží také informace, které jsou obsaženy ve společném informačním letáku.

3) *Dílčí závěr*

113. Z výše uvedeného vyplývá, že je možné namítat porušení článku 4 nařízení Dublin III v rámci žaloby proti rozhodnutí o přemístění v řízení o přijetí zpět. Ke zrušení rozhodnutí o přemístění ale musí vést pouze tehdy, když z důvodu nepředání informací uvedených v tomto ustanovení nemohl být předložen prvek, který by mohl bránit přemístění do dožádaného členského státu, a pokud tuto vadu nelze zhojit v rámci soudního přezkumu tohoto rozhodnutí podle článku 27.

2. *K informační povinnosti podle článku 29 nařízení Eurodac*

114. Ve věci C-328/21 se předkládající soud táže na důsledky porušení povinnosti předání letáku podle článku 29 nařízení Eurodac pro rozhodnutí o přemístění.

115. Pro účely provádění dublinského systému upravuje nařízení Eurodac zřízení databáze s informacemi, zejména otisky prstů, osob, které žádají o mezinárodní ochranu nebo neoprávněně přichází do členských států nebo se tam neoprávněně zdržují. Tato databáze slouží členským státům zejména k tomu, aby zjistily, zda taková osoba již podala žádost o mezinárodní ochranu v jiném členském státě. Článek 29 stanoví, že osoby, kterých se toto zpracování údajů týká, musí být informovány o jeho účelu a způsobech a že bude rovněž vypracován společný leták obsahující tyto informace.

a) Povinnost poskytnout informace podle článku 29 nařízení Eurodac i v řízení o přijetí zpět

116. Je nesporné, že povinnost předat leták podle článku 29 nařízení Eurodac platí i v řízení o přijetí zpět. Je tomu tak tehdy, když je v druhém členském státě podána nová žádost o mezinárodní ochranu (článek 9) i když se osoba v členském státě nachází neoprávněně (článek 17). V obou případech se totiž údaje o otiscích prstů dotčené osoby ukládají do systému Eurodac, takže platí informační povinnost stanovená v článku 29. Systém Eurodac je myšlen

⁴¹ – Viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 10. září 2013, G. a R. (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, bod 40), a v jiné souvislosti rozsudek ze dne 7. listopadu 2013, Gemeinde Altrip a další (C-72/12, EU:C:2013:712, body 52 a 53); viz rovněž rozsudky ze dne 1. října 2009, Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware v. Rada (C-141/08 P, EU:C:2009:598, bod 94) P, ze dne 25. října 2011, Solvay v. Komise (C-109/10 P, EU:C:2011:686, bod 57), a ze dne 16. ledna 2019, Komise v. United Parcel Service (C-265/17 P, EU:C:2019:23, bod 56).

právě pro případy, kdy členský stát předává údaje o otiscích prstů osoby do centrálního systému, aby zjistil, zda dotčená osoba podala žádost o mezinárodní ochranu v jiném členském státě. Je-li tomu tak, může prvně jmenovaný členský stát požádat druhý členský stát o přijetí dotčené osoby zpět.

117. Společný leták podle článku 29 nařízení Eurodac obsahuje v souladu s tím toto upozornění: „ale pokud jste již dříve požádal (požádala) o azyl v jiné zemi, můžete být odeslán (odeslána) zpět do této země.“⁴²

b) Možnost namítat porušení informační povinnosti podle čl. 29 nařízení Eurodac v řízení o přijetí zpět a jeho důsledky

118. Informační povinnost podle článku 29 nařízení Eurodac slouží k informování dotčených osob o účelu a fungování zpracování údajů v systému Eurodac. Právo na předání letáku je proto právem na ochranu údajů, a nikoliv procesním právem vztahujícím se k řízení o přijetí zpět podle nařízení Dublin III. Jeho účelem je podpořit vnímání práva na ochranu údajů, nikoliv přispět k lepšímu výsledku řízení o přemístění. Porušení tohoto práva proto nemůže mít vliv na řízení o přemístění.

119. Článek 37 nařízení Eurodac stanoví, že dotčená osoba může od odpovědného členského státu požadovat náhradu škod, které jí vzniknou jednáním neslučitelným s tímto nařízením. K tomu musí členské státy stanovit účinný opravný prostředek. Je tedy jisté možné (ale nikoliv nezbytné), aby porušení článku 29 nařízení Eurodac bylo napadeno (rovněž) v rámci žaloby proti rozhodnutí o přemístění.

120. Podle judikatury uvedené v bodech 107 a 111 by porušení tohoto ustanovení ale ke zrušení rozhodnutí o přemístění vedlo pouze tehdy, kdyby řízení bez této vady mohlo dospět k jinému výsledku a vadu nelze zhojit slyšením v řízení před soudem. Zdá se ale nepravděpodobné, že nepředání informací podle článku 29 nařízení Eurodac může vést k tomu, že není předložen prvek, který by byl relevantní pro rozhodnutí o přemístění.

c) Dílčí závěry

121. Je tedy nezbytné konstatovat, že článek 29 ve spojení s čl. 9 odst. 1 a čl. 17 odst. 1 nařízení Eurodac musí být vykládán v tom smyslu, že povinnost předat zde uvedené informace platí jak v situacích podle čl. 20 odst. 1 a čl. 18 odst. 1 písm. a), tak v situacích podle čl. 20 odst. 5 a čl. 18 odst. 1 písm. b) až d) nařízení Dublin III. Porušení článku 29 nařízení Eurodac je možné napadnout v rámci žaloby proti rozhodnutí o přemístění podle článku 26 nařízení Dublin III. Ke zrušení rozhodnutí o přemístění musí ale vést pouze tehdy, když z důvodu nepředání dotčených informací nemohl být předložen prvek, který by mohl bránit přemístění do dožádaného členského státu, a když tuto vadu nelze zhojit v řízení před soudem.

⁴² – Viz bod 39 tohoto stanoviska.

3. *K osobnímu pohovoru podle článku 5 nařízení Dublin III*

122. Ve věci C-315/21 se předkládající soud táže, zda povinnost vést osobní pohovor s žadatelem podle článku 5 nařízení Dublin III, platí i v řízení o přijetí zpět, a pokud ano, jaké důsledky má její nedodržení pro rozhodnutí o přemístění. Tato otázka ovšem v této věci není relevantní pro rozhodnutí, protože podle informací předkládajícího soudu se osobní pohovor se žadatelem uskutečnil.

123. Ve věci C-328/21 zmiňuje předkládající soud článek 5 nařízení Dublin III ve svém předkládacím rozhodnutí, nikoliv ovšem ve svých předběžných otázkách. GE, účastník původního řízení v této věci, tvrdí, že chybně nebyl klasifikován jako žadatel (k tomu viz již bod 98). Objasnění této otázky přísluší vnitrostátnímu soudu. Během jednání GE uvedl, že italské orgány s ním nevedly osobní pohovor.

124. Jak vyložím níže, mám za to, že osobní pohovor se musí v řízení o přijetí zpět uskutečnit nezávisle na tom, zda byla v dožadujícím členském státě podána nová žádost či nikoliv. Otázka důsledků porušení této povinnosti je podle mého názoru ve věci C-328/21 v každém případě relevantní pro rozhodnutí.

125. Otázka, zda se musí v řízení o přijetí zpět uskutečnit osobní pohovor, a pokud ano, jaké důsledky má pro rozhodnutí o přemístění, pokud se neuskuteční, vyvstává mimo jiné v aktuálně projednávané věci C-80/22, která není předmětem tohoto řízení⁴³.

126. V ostatních třech projednávaných věcech (C-228/21, C-254/21 a C-297/21) se pohovor buď uskutečnil (věc C-228/21) nebo k tomu soudy žádné bližší informace neuvádí.

127. Nejprve vyložím, proč povinnost uskutečnit osobní pohovor podle článku 5 nařízení Dublin III platí i v řízení o přijetí zpět (a) a následně se budu věnovat důsledkům porušení této povinnosti (b).

a) Povinnost uskutečnit osobní pohovor podle článku 5 nařízení Dublin III i v řízení o přijetí zpět

128. V souladu se svým postojem k informační povinnosti podle článku 4 nařízení Dublin III odmítají Komise a Itálie rovněž povinnost uskutečnit osobní pohovor podle článku 5 v řízení o přijetí zpět. Účelem tohoto pohovoru je usnadnit určení příslušného členského státu, které se zde již provádět nemusí.

129. Komisi a Itálii je nezbytné přiznat, že bod 18 odůvodnění a čl. 5 odst. 1 nařízení Dublin III stanoví uskutečnění osobního pohovoru s žadatelem ve spojení s určením příslušného členského státu. Jak je vyjasněno v bodech 78, 79 a 81, dožadující členský stát v řízení o přijetí zpět již takové určení z úřední povinnosti provádět nemusí.

130. V souladu s argumentací uvedenou v bodech 81 až 90 to ale neumožňuje dospět k závěru, že v řízení o přijetí zpět by mělo být od osobního pohovoru upuštěno. Jak je totiž v těchto bodech objasněno, žadatel ještě může i v řízení o přijetí zpět uvést prvky, které zpochybní příslušnost dožádaného členského státu a mohou bránit přijetí rozhodnutí o přemístění.

⁴³ – V další projednávané věci C-217/22 naproti tomu vyvstává otázka, jaké důsledky má neuskutečnění pohovoru *dožádaným* členským státem pro rozhodnutí o přemístění.

131. Podle ustálené judikatury navíc patří práva na obhajobu, která v každém případě zahrnují právo na slyšení, mezi základní zásady unijního práva. Tato práva proto musí být respektována i v případě, že použitelná právní úprava takové formality výslovně nestanoví⁴⁴.

132. Osobní slyšení v zásadě jistě ne vždy implikuje osobní pohovor, nýbrž se může uskutečnit případně i písemně. V případě státních příslušníků třetí země nebo osob bez státní příslušnosti, kteří se nachází v dublinském řízení, je ale nezbytné, aby slyšení proběhlo formou osobního pohovoru. Pouze tak lze totiž zajistit, že tyto osoby pochopí dublinský systém a uvedou prvky, které jsou pro určení příslušného členského státu relevantní.

133. To potvrzuje i judikatura týkající se podobných situací vydaná na základě směrnice o azylovém řízení. V rozsudku ve věci Addis Soudní dvůr konstatoval, že osobní pohovor s žadatelem, který tato směrnice stanoví, nelze v žádném případě vynechat. Osobní, ústní slyšení žadatele má v tomto kontextu zásadní význam. Není-li pohovor proveden a nelze-li jej dodatečně uskutečnit ani v řízení před soudem, musí to vést ke zrušení dotčeného rozhodnutí a vrácení věci příslušnému rozhodujícímu orgánu⁴⁵. To platí zejména pro zamítnutí žádosti jako nepřípustné z důvodu, že mezinárodní ochranu již přiznal jiný členský stát (čl. 33 odst. 2 písm. a) této směrnice)⁴⁶.

134. Je pravda, že směrnice o azylovém řízení upravuje řízení k hmotněprávnímu přezkumu azylových žádostí, zatímco nařízení Dublin III pouze řízení o určení členského státu, který je pro toto posouzení příslušný. Přesto je situace, která spadá pod čl. 33 odst. 2 písm. a) této směrnice (zamítnutí žádosti jako nepřípustné, protože mezinárodní ochranu již přiznal jiný členský stát) srovnatelná se situací v řízení o přijetí zpět podle nařízení Dublin III. Při použití čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice o azylovém řízení musí členský stát, který chce žádost považovat za nepřípustnou, osobním pohovorem zajistit, že v případě přemístění do členského státu, který žadateli přiznal ochranu, nehrozí porušení článku 4 Listiny⁴⁷.

135. Stejně tak v řízení o přijetí zpět podle nařízení Dublin III slouží osobní pohovor zejména ke zjištění, zda dožadující členský stát musí od přemístění do dožádaného členského státu upustit. Může tomu tak být mimo jiné z důvodu rizika porušení článku 4 Listiny v dožádaném členském státě nebo na základě důkazů o přítomnosti rodinných příslušníků, příbuzných nebo jiných členů rodiny žadatele na území dožadujícího členského státu (viz body 82 až 85 výše). Případy uvedené v čl. 33 odst. 2 směrnice o azylovém řízení, kdy členské státy nemusí žádosti o mezinárodní ochranu posuzovat věcně, doplňují podle odstavce 1 tohoto ustanovení případy, kdy se žádost neposuzuje podle nařízení Dublin III. Obě právní normy byly ostatně přijaty v tentýž den v rámci obecného přepracování společného evropského azylového systému.

136. Dožadující členský stát proto musí dotčené osobě poskytnout před přijetím rozhodnutí o přemístění příležitost vyjádřit se během osobního pohovoru i v řízení o přijetí zpět podle nařízení Dublin III. To platí nezávisle na tom, zda podala novou žádost o mezinárodní ochranu či nikoliv. Jak tvrdí GE, je to důležité zejména pro vyloučení toho, že příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti je klasifikována jako neoprávněně pobývajícím, ačkoliv vlastně chtěla podat žádost o mezinárodní ochranu.

⁴⁴ – Viz rozsudky ze dne 22. listopadu 2012, M. (C-277/11, EU:C:2012:744, body 81 až 87 a zde citovaná judikatura a), ze dne 10. září 2013, G. a R. (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, bod 32 a zde citovaná judikatura), ze dne 5. listopadu 2014, Mukarubega (C-166/13, EU:C:2014:2336, body 42 až 50 a zde citovaná judikatura).

⁴⁵ – Rozsudek ze dne 16. července 2020 (C-517/17, EU:C:2020:579, body 70 a 71).

⁴⁶ – Rozsudek ze dne 16. července 2020, Addis (C-517/17, EU:C:2020:579, bod 74).

⁴⁷ – Rozsudek ze dne 16. července 2020, Addis (C-517/17, EU:C:2020:579, body 49 až 54).

137. Nicméně, jak uvádí Německo, čl. 5 odst. 2 nařízení Dublin III stanoví, že za určitých okolností lze od osobního pohovoru upustit. Lze od něj upustit, pokud žadatel uprchl (a) nebo pokud již poskytl informace důležité k určení příslušného členského státu (b). V posledně uvedeném případě musí členský stát pouze poskytnout žadateli možnost předložit další důležité informace, než rozhodne o jeho přemístění.

138. S ohledem na právě zdůrazněný význam osobního pohovoru v dublinském řízení musí být toto ustanovení vykládáno v tom smyslu, že možnost předložit všechny další důležité informace, musí skutečně existovat. Vzhledem k tomu, jakož i s ohledem na všechny další okolnosti je nezbytné v konkrétním případě posoudit, zda je upuštění od osobního pohovoru obhajitelné.

b) Důsledky porušení povinnosti uskutečnit osobní pohovor podle článku 5 nařízení Dublin III v řízení o přijetí zpět

1) Možnost dovolávat se článku 5 nařízení Dublin III v rámci žaloby podané proti rozhodnutí o přemístění v řízení o přijetí zpět

139. Souhlasíme-li s názorem, že povinnost uskutečnit osobní pohovor podle článku 5 nařízení Dublin III platí i v řízení o přijetí zpět, pak z judikatury uvedené v bodě 103 vyplývá, že jeho porušení lze napadnout žalobou proti rozhodnutí o přemístění.

2) Důsledky porušení článku 5 nařízení Dublin III pro rozhodnutí o přemístění

140. Jak jsem vyložila v bodě 107, porušení práv na obhajobu, konkrétně práva být vyslechnut, způsobuje podle ustálené judikatury zrušení rozhodnutí přijatého na konci dotčeného správního řízení pouze tehdy, pokud by toto řízení bez této vady mohlo dospět k jinému výsledku.

141. Soudní dvůr ovšem v rozsudku ve věci Addis, o kterém pojednávají již body 133 až 135, vyjasnil, že tato judikatura není přenositelná na případ práv na slyšení podle směrnice o azylovém řízení⁴⁸. I v tomto případě sice chybějící slyšení ve správním řízení nemusí nutně vést ke zrušení rozhodnutí a vrácení věci příslušnému orgánu. Vadu týkající se slyšení lze ale zhojit pouze, pokud je možné ústní slyšení uskutečnit dodatečně při dodržení nezbytných procesních záruk a vyplýne z něj, že navzdory předloženým argumentům nelze ve věci přijmout jiné rozhodnutí. Není-li možné takovéto slyšení v řízení před soudem zaručit, musí být rozhodnutí zrušeno a věc vrácena příslušnému orgánu⁴⁹.

142. Jak jsem uvedla v bodech 134 a 135, je situace, na níž se zakládal rozsudek ve věci Addis, srovnatelná se situací v projednávané věci. Porušení povinnosti uskutečnit osobní pohovor proto ani v rámci řízení o přijetí zpět podle nařízení Dublin III nemůže být vadou řízení, která se projeví pouze, pokud by rozhodnutí bez ní mohlo dopadnout jinak. Spíše tato vada nemá vliv na platnost rozhodnutí o přemístění pouze tehdy, pokud lze pohovor dodatečně uskutečnit během řízení před soudem. Zde pak vyvstává otázka, jaké důsledky má uvedení nových relevantních prvků (i). Není-li naproti tomu podán opravný prostředek proti rozhodnutí o přemístění, pak může být toto rozhodnutí platné i bez osobního pohovoru, pokud byly dotčené osobě řádně poskytnuty informace o dostupných právních opravných prostředcích (ii).

⁴⁸ – Rozsudek ze dne 16. července 2020 (C-517/17, EU:C:2020:579, bod 70).

⁴⁹ – Rozsudek ze dne 16. července 2020, Addis (C-517/17, EU:C:2020:579, body 56 až 74).

i) Možnost zhojení vady v řízení před soudem a důsledky uvedení nových relevantních prvků

143. Z výše uvedeného vyplývá, že v případě, ve kterém nebylo upuštěno od osobního pohovoru podle čl. 5 odst. 2 nařízení Dublin III odůvodněné (viz body 137 a 138 výše), může být procesní vada spočívající v tom, že se tento osobní pohovor v řízení o přijetí zpět neuskutečnil, zhojena pouze tak, že se tento pohovor uskuteční v řízení před soudem v rámci napadení rozhodnutí o přemístění. Je-li to podle příslušného vnitrostátního práva zajištěno (což v projednávané věci podle GE není v italském právu jisté), může být rozhodnutí o přemístění potvrzeno, vyjde-li najevo, že navzdory předneseným argumentům nemůže být ve věci přijato jiné rozhodnutí. V opačném případě musí být rozhodnutí o přemístění zrušeno.

144. S ohledem na prvky týkající se rodinného života je v této souvislosti nezbytné podotknout, že čl. 7 odst. 3 nařízení Dublin III sice stanoví, že se zohlední důkazy o přítomnosti rodinných příslušníků nebo jiných příbuzných žadatele na území členského státu, „pod podmínkou, že takový důkaz je předložen předtím, než jiný členský stát přijme žádost o převzetí dotčené osoby [...] nebo o jejím přijetí, a že o dřívějších žádostech žadatele o mezinárodní ochranu ještě nebylo vydáno první rozhodnutí ve věci samé“. Rozhodnutí o přemístění ale může být podle čl. 26 odst. 1 přijato až poté, co dožádaný členský stát vyhověl žádosti o převzetí nebo přijetí zpět, a soudní přezkum tohoto rozhodnutí se tak nutně uskuteční po tomto vyhovění⁵⁰.

145. S ohledem na význam ochrany rodinného života, které čl. 7 odst. 3 slouží (viz body 88 a 89 výše), je ovšem nezbytné vycházet z toho, že důkazy o přítomnosti rodinných příslušníků žadatele na území členského státu musí být zohledněny i tehdy, když jsou uvedeny v rámci soudního přezkumu rozhodnutí o přemístění a skutečnost, že jsou předkládány opožděně, musí být připočtena dožadujícímu členskému státu. Skutečnost, že dožádaný členský stát přijal žádost o převzetí nebo přijetí zpět, nebrání tomu, aby se žadatel v rámci odvolání proti rozhodnutí o přemístění dovolával nesprávného použití kritéria příslušnosti, které je uvedeno v kapitole III nařízení Dublin III⁵¹. Podobným směrem jde možnost dovolávat se v rámci takového nebo jiného opravného prostředku skutečností, které nastaly po přijetí rozhodnutí o přemístění⁵².

146. Pokud se na základě prvků, které vyjdou najevo během osobního pohovoru s dotčenou osobou v řízení před soudem, ukáže, že rozhodnutí o přemístění musí být zrušeno, jsou myslitelné zejména dva scénáře: Žadatel buď zůstane v dožadujícím členském státě, bude-li tento určen jako příslušný; nebo je příslušný třetí členský stát, např. protože se tam zdržují rodinní příslušníci žadatele. V této situaci by vyvstala otázka, zda lhůty podle článků 21, 23 nebo 24 pro podání žádosti o převzetí nebo o přijetí zpět mohou být v tomto členském státě znovu zahájeny.

⁵⁰ – Viz rozsudek ze dne 26. července 2017, A. M. (C-490/16, EU:C:2017:585, bod 33).

⁵¹ – Viz rozsudky ze dne 7. června 2016, Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409, bod 61), a ze dne 26. července 2017, A. M. (C-490/16, EU:C:2017:585, body 27 až 35).

⁵² – Viz rozsudky ze dne 15. dubna 2021, État belge (Skutečnosti, které nastaly po přijetí rozhodnutí o přemístění) (C-194/19, EU:C:2021:270, body 36 a 49, jakož i zde citovaná judikatura), a ze dne 12. ledna 2023, B. a F. (Lhůta pro přemístění – Více žádostí) (C-323/21 až C-325/21, EU:C:2023:4, body 92 až 95).

147. Tyto lhůty slouží rychlému zpracování azylových žádosti. Tento cíl odůvodňuje, aby takovéto žádosti případně posoudil jiný členský stát než ten, který je určen za příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III nařízení Dublin III⁵³. Žádost o přijetí zpět proto nelze po uplynutí příslušných lhůt již v zásadě účinně podat a příslušnost přechází na členský stát, ve kterém byla podána nová žádost o mezinárodní ochranu⁵⁴.

148. Z této zásady ovšem musí být možná výjimka, pokud se příslušnost třetího členského státu opírá o přítomnost rodinných příslušníků žadatele na jeho území. Jak již bylo objasněno v bodech 88 a 89, možnost uvést prvky týkající se přítomnosti rodinných příslušníků i v pozdější fázi slouží ochraně rodinného života žadatelů. Jejím cílem je zabránit tomu, aby jejich žádosti byly posuzovány v jiném členském státě než v tom, kde se nachází jejich rodinní příslušníci. Musí to platit i v případě, kdy musí být opožděné uvedení relevantních prvků přičteno dožadujícímu členskému státu, který včas neuskutečnil slyšení žadatele⁵⁵.

ii) Platnost rozhodnutí o přemístění v případě nepodání opravného prostředku

149. Není-li proti rozhodnutí o přemístění podán opravný prostředek, nemůže porušení povinnosti uskutečnit osobní pohovor, stejně jako porušení informační povinnosti (bod 112 výše) vést k tomu, že rozhodnutí o přemístění je *ipso iure* neplatné. Porušení povinnosti vést osobní pohovor je zásadní procesní vada. Pokud ale dotčená osoba navzdory řádnému poskytnutí informací o dostupných právních opravných prostředcích, které splňuje příslušné požadavky a zejména zajišťuje, že dotčená osoba chápe dublinský systém (bod 112 výše), opravný prostředek nepodá, lze platnost považovat za odůvodněnou. Platí to zejména v rozsahu, v němž čl. 26 odst. 2 druhý pododstavec ukládá členským státům povinnost zajistit, aby dotčené osobě byly společně s rozhodnutím o přemístění sděleny informace o osobách nebo subjektech, které této osobě mohou poskytnout právní pomoc, pokud tyto informace již neobdržela.

c) Dílčí závěry

150. Z výše uvedeného vyplývá, že článek 5 dublinského nařízení ve spojení s unijně právní zásadou respektování práv na obhajobu musí být vykládán v tom smyslu, že se osobní pohovor, které tento článek stanoví, musí uskutečnit jak v situacích podle čl. 20 odst. 1 a čl. 18 odst. 1 písm. a), tak v situacích podle čl. 20 odst. 5 a čl. 18 odst. 1 písm. b) až d) tohoto nařízení. Platí to nezávisle na tom, zda byla v dožadujícím členském státě podána žádost o mezinárodní ochranu. Porušení článku 5 je možné namítat v rámci žaloby proti rozhodnutí o přemístění podle článku 26. Takováto porušení musí vést ke zrušení rozhodnutí o přemístění, pokud osobní pohovor nelze uskutečnit dodatečně při dodržení nezbytných procesních záruk v řízení o soudním přezkumu tohoto rozhodnutí podle článku 27 a přitom vyjde najevo, že navzdory předneseným argumentům nemůže být ve věci přijato jiné rozhodnutí. Není-li proti rozhodnutí

⁵³ – Viz rozsudky ze dne 25. října 2017, Shiri (C-201/16, EU:C:2017:805, bod 31), ze dne 13. listopadu 2018, X a X (C-47/17 až C-48/17, EU:C:2018:900, body 69 a 70), a ze dne 12. ledna 2023, B. a F. (Lhůta pro přemístění – Více žádostí) (C-323/21 až C-325/21, EU:C:2023:4, bod 55).

⁵⁴ – Viz k článku 23 nařízení Dublin III, rozsudek ze dne 5. července 2018, X (C-213/17, EU:C:2018:538, body 34 a 35); k článku 24, rozsudek ze dne 25. ledna 2018, Hasan (C-360/16, EU:C:2018:35, bod 77; k situaci, kdy ve druhém členském státě není podána nová žádost, viz bod 86 a násl).

⁵⁵ – Viz k situaci, kdy začne plynout nová lhůta pro žádost o přijetí zpět, protože příslušnost v mezidobí přešla na třetí členský stát, důvod tohoto přechodu však nelze přičíst dožadujícímu členskému státu, rozsudek ze dne 12. ledna 2023, B. a F. (Lhůta pro přemístění – Více žádostí) (C-323/21 až C-325/21, EU:C:2023:4, bod 85).

o přemístění podán opravný prostředek, pak toto rozhodnutí naopak může být platné i při neuskutečnění osobního pohovoru, pokud byly řádně poskytnuty informace o dostupných právních opravných prostředcích.

B. K nepřímému navrácení

151. Svými otázkami ve věcech C-254/21, C-297/21, jakož i třetí otázkou ve věci C-315/21 se předkládající soudy táží, zda musí v rámci přezkumu rozhodnutí o přemístění, které bylo přijato v řízení o přijetí zpět, posoudit riziko porušení zásady nenavrácení dožádaným členským státem (tedy riziko „nepřímého navrácení“). Ve věcech v původních řízeních, na nichž se tyto věci zakládají, byly žádosti dotčených osob o mezinárodní ochranu dožádaným členským státem (Švédsko a Německo) již věcně posouzeny a zamítnuty. Předkládající soudy si proto pokládají otázku, zda smí nebo musí přezkoumat, zda dotčeným osobám v dožádaných členských státech hrozí navrácení do jejich domovských zemí, kde by znovu byli v ohrožení života nebo vystaveni nebezpečí nelidského zacházení.

152. Různé otázky předkládajících soudů, které se toho týkají, lze shrnout takto: Musí být čl. 3 odst. 1 a 2, čl. 17 odst. 1 a článek 27 nařízení Dublin III ve spojení s články 4, 19 a 47 Listiny vykládány v tom smyslu,

- že soud dožadujícího členského státu v rámci přezkumu rozhodnutí o přemístění, které bylo přijato v řízení o přijetí zpět, může resp. musí přezkoumat riziko porušení zásady nenavrácení dožádaným členským státem, i když v tomto dožádaném členském státě nedochází k systematickým nedostatkům ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III⁵⁶;
- že dotčený soud dožadujícího členského státu může resp. musí konstatovat příslušnost tohoto členského státu, má-li za to, že v dožádaném členském státě hrozí riziko porušení zásady nenavrácení⁵⁷;
- že dotčený soud dožadujícího členského státu musí mít za to, že existuje riziko nepřímého navrácení do třetí země, pokud pojem „vnitrostátní ochrana“ ve smyslu článku 8 kvalifikační směrnice posuzuje jinak, než dožádaný členský stát⁵⁸;
- že do výrazu „systematické nedostatky azylového řízení“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III spadají i důsledky zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu dožádaným členským státem, pokud má příslušný soud dožadujícího členského státu v konkrétním případě za to, že žalobci v případě repatriace do země svého původu hrozí nebezpečí nelidského a ponižujícího zacházení, i s přihlédnutím k předpokládané existenci obecného ozbrojeného konfliktu ve smyslu čl. 15 písm. c) kvalifikační směrnice⁵⁹.

153. Kromě toho se soud ve věci C-254/21 táže, která kritéria by případně musel použít, aby posoudil riziko navrácení dožádaným členským státem, pokud ten již toto riziko vyloučil⁶⁰.

⁵⁶ – První a třetí otázka ve věci C-254/21 a první a druhá otázka ve věci C-297/21.

⁵⁷ – Otázka 4a) ve věci C-254/21 a první a druhá otázka ve věci C-297/21.

⁵⁸ – Druhá otázka ve věci C-254/21.

⁵⁹ – Třetí otázka ve věci C-315/21.

⁶⁰ – Otázka 4b) ve věci C-254/21.

1. K domněnce dodržování základních práv všemi členskými státy a podmínkám jejího vyvrácení

154. Podle čl. 3 odst. 1 nařízení Dublin III posuzuje žádost o mezinárodní ochranu podanou státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti na území kteréhokoli z členských států jediný členský stát, který je příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III. Jak uvádí Německo, zásadou dublinského systému totiž je, že v rámci Evropské unie má žádost o mezinárodní ochranu posuzovat pouze jeden členský stát. Důvodem je zejména racionalizace a zrychlení azylového řízení a předcházení druhotnému pohybu.

155. Tento systém se zakládá na zásadě vzájemné důvěry. Tato zásada ukládá každému z členských států, aby až na výjimečné okolnosti vycházel z toho, že všechny ostatní členské státy dodržují unijní právo, a zejména základní práva, která unijní právo uznává. V kontextu společného evropského azylového systému, a zejména nařízení Dublin III, je proto třeba předpokládat, že zacházení s žadateli v každém členském státě splňuje požadavky Listiny, Úmluvy o právním postavení uprchlíků a EÚLP⁶¹. V souladu s tím z třetího bodu odůvodnění nařízení Dublin III vyplývá, že členské státy, které respektují zásadu nenavracení, jsou pokládány za bezpečné země pro státní příslušníky třetích zemí.

156. V rámci dublinského systému jsou proto členské státy na základě unijního práva v zásadě povinny předpokládat dodržování základních práv ostatními členskými státy. Nejenže proto nemohou od jiného členského státu požadovat vyšší vnitrostátní úroveň ochrany základních práv, než jakou zaručuje unijní právo, ale nelze ani – až na výjimečné případy – ověřovat, zda tento jiný členský stát skutečně v konkrétním případě dodržel základní práva zaručená Unií⁶².

157. Tato domněnka dodržování základních lidských práv jinými členskými státy není nevyvratitelná. Jak totiž již Soudní dvůr konstatoval, nelze vyloučit, že tento systém v praxi naráží v určitém členském státě na závažné funkční problémy, takže při přemístění žadatele do tohoto členského státu hrozí riziko porušování základních práv⁶³. Článek 3 odst. 2 nařízení Dublin III, který tuto judikaturu kodifikuje, proto stanoví, že je nezbytné od přemístění žadatele do členského státu upustit, pokud existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny⁶⁴.

158. Soudní dvůr toto ustanovení ještě následně doplnil: Má-li soud, který rozhoduje o opravném prostředku, k dispozici důkazy, které předložila dotčená osoba za účelem prokázání existence rizika porušení článku 4 Listiny, je tento soud povinen posoudit, zda by v okamžiku přemístění, v průběhu azylového řízení nebo po jeho ukončení mohlo dojít k tomu, že tato osoba bude z důvodu systematických nebo celoplošných nedostatků nebo nedostatků týkajících se některých skupin osob v příslušném členském státě vystavena vážnému riziku, že bude podrobena nelidskému či ponižujícímu zacházení⁶⁵.

⁶¹ – Rozsudky ze dne 21. prosince 2011, NS (C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, body 78 až 80), a ze dne 19. března 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, bod 82).

⁶² – Viz k tomu obdobně posudek 2/13 (Přistoupení Evropské unie k EÚLP) ze dne 18. prosince 2014 (EU:C:2014:2454, bod 192); rozsudek ze dne 22. února 2022, Openbaar Ministerie (soud zřízený zákonem ve vystavujícím členském státě) (C-562/21 PPU a C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, bod 41).

⁶³ – Rozsudky ze dne 21. prosince 2011, NS (C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, bod 81), a ze dne 19. března 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, bod 83).

⁶⁴ – Viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 19. března 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, bod 86).

⁶⁵ – Rozsudek ze dne 19. března 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, body 87 až 90).

159. V souladu se zákazem stanoveným v článku 4 Listiny proto členské státy nesmí v rámci dublinského systému provést přemístění do určitého členského státu, nemohou-li ponechat bez povšimnutí skutečnost, že v tomto státě takové nedostatky existují. Přemístění žadatele o azyl v rámci nařízení Dublin III lze provést pouze za podmínek, které vylučují, že toto přemístění s sebou pro dotčenou osobu ponese skutečné riziko, že bude vystavena nelidskému či ponižujícímu zacházení ve smyslu tohoto ustanovení⁶⁶.

160. Vzhledem k tomu, že toto prolomení vzájemné důvěry představuje výjimku, je odůvodněné pouze v případech, kdy existují důkazy, že nedostatky existující v dožádaném členském státě dosahují obzvláště vysoké míry závažnosti⁶⁷. Především se musí jednat o systematické a celoplošné nedostatky. Nemohou se týkat nakládání s jednotlivými případy ze strany státní správy, nýbrž tyto deficity musí být celoplošné a systematické. Naproti tomu nelze učinit závěr, že se jakékoliv porušení základního práva členským státem v konkrétním případě dotýká povinností ostatních členských států dodržovat ustanovení nařízení Dublin III⁶⁸.

161. Zaprvé by totiž nebylo slučitelné s cíli a fungováním dublinského systému, kdyby každé porušení relevantních právních předpisů – zejména kvalifikační směrnice – zabránilo přemístění žadatele o azyl do příslušného členského státu. Tím by byly obsahu zbaveny nejen povinnosti, které nařízení Dublin III stanoví k určení příslušného členského státu, nýbrž by to ochromilo celý dublinský systém. Nejen to, slovy Soudního dvora by totiž byl zpochybněn „důvod existence Unie a vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva a konkrétně společného evropského azylového systému, založeného na vzájemné důvěře a předpokladu, že ostatní členské státy dodržují unijní právo, konkrétně základní práva“⁶⁹.

162. Zadruhé a především, nedochází-li v dožádaném členském státě k systematickým nedostatkům, není ani nutné, aby (domněle) nesprávné použití relevantních ustanovení azylového práva vedlo k pozastavení přemístění žadatele do dožádaného členského státu. Nedochází-li totiž, zejména v justičním systému, k systematickým nedostatkům, je nezbytné vycházet z toho, že v dožádaném členském státě lze rozhodnutí, jímž je mezinárodní ochrana zamítnuta, podrobit soudnímu přezkumu, který zajistí, že základní práva dotčené osoby budou dodržena. Pro rozhodnutí podle čl. 18 odst. 1 písm. d) jako jsou ta, která jsou dotčena v projednávané věci, to ostatně čl. 18 odst. 2 třetí pododstavec explicitně stanoví.

163. Kromě toho by, jak uvádí Francie, soud dožadujícího členského státu ani neměl možnost pouze na základě zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu dožádaným členským státem s konečnou platností posoudit riziko porušení zásady nenavracení tímto členským státem. Z tohoto zamítnutí totiž nutně nevyplývá, že žadatel bude navrácen do země svého původu⁷⁰. Dožádaný stát musí nejprve vydat rozhodnutí o navrácení podle článku 6 směrnice o navracení 2008/115/EG⁷¹. Proti tomuto rozhodnutí musí existovat účinný prostředek právní nápravy podle článku 13 této směrnice. Takovýto prostředek právní nápravy musí mít odkladný účinek, pokud

⁶⁶ – Rozsudek ze dne 16. února 2017, C. K. a další (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, body 60 a 65).

⁶⁷ – Rozsudek ze dne 19. března 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, bod 91).

⁶⁸ – Rozsudek ze dne 21. prosince 2011, NS (C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, bod 82).

⁶⁹ – Viz rozsudek ze dne 21. prosince 2011, NS (C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, body 83 až 85).

⁷⁰ – Viz rozsudky ze dne 17. prosince 2015, Tall (C-239/14, EU:C:2015:824, bod 56), a ze dne 19. června 2018, Gnandi (C-181/16, EU:C:2018:465, bod 55).

⁷¹ – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. 2008, L 348, s. 98).

panují vážné důvody se domnívat, že v případě vyhoštění by dotčená osoba byla vystavena skutečnému riziku zacházení odporujícím článku 4 Listiny⁷². Předkládající soud ve věci C-297/21 ovšem uvádí, že dožádaný stát již vydal konečné rozhodnutí o navrácení žadatele.

164. Ve vztahu k použití hmotného azylového práva a azylového řízení funguje dublinský systém, jak již bylo popsáno v bodě 87, na základě toho, že příslušná pravidla byla do značné míry harmonizována na úrovni Unie, zejména kvalifikační směrnici a směrnici o azylovém řízení. Je proto sice nezbytné v zásadě vycházet z toho, že žádost žadatele o azyl bude posuzována do značné míry podle stejných pravidel bez ohledu na to, který členský stát bude příslušný k posouzení této žádosti⁷³. Rozdílné názory v konkrétních případech jsou nicméně nevyhnutelné, protože je přirozené, že uplatnění práva na konkrétní případy nevede vždy jasně a jednoznačně ke stejnému výsledku.

165. Harmonizace azylových pravidel v unijním právu navíc nevyklučuje určité prostory členských států pro uvážení. Jak tvrdí Francie, zejména článek 8 kvalifikační směrnice, který uvádí předkládající soud ve věci C-254/21, stanoví, že členské státy *mohou* dospět k názoru, že určitý žadatel nepotřebuje mezinárodní ochranu, pokud v určité části země původu má přístup k ochraně před pronásledováním. Naopak mohou členské státy podle bodu 14 odůvodnění a článku 3 kvalifikační směrnice zavést nebo zachovávat příznivější normy pro určování osob splňujících podmínky pro získání postavení uprchlíka nebo osob, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a pro určování obsahu mezinárodní ochrany, jsou-li slučitelné s touto směrnicí.

166. S ohledem na vzájemnou důvěru členských států proto nelze – nedochází-li v dožádaném členském státě k systematickým nedostatkům – označit názorové rozdíly mezi orgány a soudy dožadujícího a dožádaného členského státu, které se týkají výkladu hmotně právních podmínek mezinárodní ochrany, za systematické nedostatky. Nemohou vést ani k tomu, že příslušnost pro hmotně právní přezkum žádosti přejde na dožadující členský stát.

167. Týkají-li se takovéto názorové rozdíly výkladu ustanovení unijního práva, jsou soudy členského státu příslušného podle nařízení Dublin III povinny obrátit se na základě článku 267 SFEU na Soudní dvůr. Má-li členský stát za to, že jiný členský stát toto nařízení uplatňuje nesprávně a navzdory čl. 267 odst. 3 SFEU nepředloží otázky Soudnímu dvoru, má možnost usilovat o řízení pro nesplnění povinnosti na základě článku 259 SFEU. Naproti tomu není úkolem soudů členského státu, který není příslušný, aby se samy ujaly této role a provedly (domněle) nezbytnou korekturu výkladu určitého ustanovení příslušným členským státem.

168. Z výše uvedeného vyplývá, že soudy dožadujícího členského státu při přezkumu rozhodnutí o přemístění podle článku 27 nařízení Dublin III nemohou v případě, že nedochází k systematickým nedostatkům zejména justičního systému v dožádaném členském státě, přezkoumat, zda v tomto členském státě hrozí porušení zásady nenavrácení. To by totiž vedlo k věcnému přezkoumání žádosti o mezinárodní ochranu, které v rámci soudního přezkumu rozhodnutí o přemístění podle článku 27 nařízení Dublin III právě stanoveno není.

⁷² – Rozsudky ze dne 18. prosince 2014, Centre public d'action sociale d'Ottignies-Louvain-La-Neuve (C-562/13, EU:C:2014:2453, body 52 a 53), ze dne 17. prosince 2015, Tall (C-239/14, EU:C:2015:824, body 54, 57 a 58), ze dne 19. června 2018, Gnandi (C-181/16, EU:C:2018:465, body 54 a 56), a ze dne 26. září 2018, Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (odkladný účinek opravného prostředku) (C-180/17, EU:C:2018:775, body 28 a 29).

⁷³ – Viz rozsudek ze dne 10. prosince 2013, Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813, body 54 a 55).

169. Rozsudek ve věci C. K. a další⁷⁴, který je v projednávané věci zmiňován různými účastníky řízení, tomuto konstatování nebrání. Soudní dvůr v tomto rozsudku sice dospěl k závěru, že přemístění žadatele o azyl může být nepřipustné i v případě, kdy v dožádaném členském státě nedochází k systematickým nedostatkům. Týkalo se to ovšem situace, kdy z důvodu zdravotního stavu dotčené osoby mohlo její přemístění do dožádaného členského státu samo o sobě, a tedy nezávisle na poměrech v tomto členském státě, potenciálně představovat zacházení neslučitelné s článkem 4 Listiny. Soudní dvůr proto vyjasnil, že i v takovém případě je plně respektována zásada vzájemné důvěry i tehdy, pokud je od přemístění upuštěno. Nepřemístěním v tomto případě totiž není dotčena existence domněnky dodržování základních práv všemi členskými státy⁷⁵.

170. V projednávaných věcech se ale – s výhradou přezkumu předkládajícími soudy – právě o takovýto případ nejedná. Nepřemístění na základě pochybností o zákonnosti rozhodnutí o přemístění, které nejsou odůvodněny systematickými nedostatky v dožádaném členském státě, by v projednávaných věcech proto bylo v rozporu se zásadou vzájemné důvěry.

171. Unijní právo proto soudům členských států v projednávaných věcech ve smyslu judikatury uvedené v bodě 156 ukládá povinnost předpokládat, že dožádané členské státy dodržují základní práva. Nejsou proto oprávněny přezkoumat, zda tyto jiné členské státy skutečně dodržovaly základní práva zaručená Uníí.

2. K diskrečnímu ustanovení v čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III

172. Jak bylo uvedeno výše, podle čl. 3 odst. 1 nařízení Dublin III posuzuje žádost o mezinárodní ochranu jediný členský stát a tím je stát příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III tohoto nařízení. Odchylně od tohoto ustanovení se podle čl. 17 odst. 1 uvedeného nařízení každý členský stát může rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný.

173. K doplnění otázek týkajících se čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III se předkládající soudy ve věcech C-254/21 a C-297/21 táží, zda je dožadující členský stát povinen použít diskreční ustanovení podle čl. 17 odst. 1, existuje-li v dožádaném členském státě riziko porušení zásady nenavrácení. Dále se táží, zda mohou v tomto případě orgánům dožadujícího členského státu uložit povinnost toto ujednání použít.

174. Jak jsem vyjasnila výše, pokud v dožádaném členském státě nedochází k systematickým nedostatkům, nemohou orgány ani soudy dožadujícího členského státu zkoumat riziko porušení zásady nenavrácení dožádaným členským státem. Z toho vyplývá, že soud dožadujícího členského státu v takovém případě ani nemůže orgánům tohoto členského státu uložit povinnost použít diskreční ustanovení podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III.

⁷⁴ – Rozsudek ze dne 16. února 2017 (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127).

⁷⁵ – Rozsudek ze dne 16. února 2017, C. K. a další (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, body 65, 66, 73 a 91 až 96); v tomto smyslu také viz *mutatis mutandis* rozsudek ze dne 18. dubna 2023, Presidente del Consiglio dei Ministri a další (Důvod odmítnutí výkonu EZR na základě onemocnění) (C-699/21, EU:C:2023:295, body 39 až 42).

175. Pouze pro doplnění připomínám, že Soudní dvůr již vyjasnil, že použití tohoto ustanovení členskými státy je fakultativní a není žádným zvláštním způsobem podmíněno⁷⁶. Cílem tohoto oprávnění je spíše zachovat výsady členských států při výkonu práva na poskytnutí mezinárodní ochrany. Každý členský stát se tudíž může svrchovaně rozhodnout s ohledem na politické, humanitární a praktické úvahy, zda přijme žádost o mezinárodní ochranu k posouzení, přičemž toto ustanovení přiznává členským státům širokou posuzovací pravomoc⁷⁷. Unijní právo proto v žádném případě neukládá členským státům povinnost toto ustanovení použít, ani z humanitárních důvodů jako je zdravotní stav žadatele nebo nejlepší zájem dítěte⁷⁸.

176. To je odůvodněno tím, že se dublinský systém, jak bylo popsáno výše, zakládá na předpokladu, že všechny členské státy dodržují základní práva. Je proto nezbytné vycházet z toho, že všechny členské státy dostatečně vezmou do úvahy humanitární aspekty. Jak bylo objasněno, tato důvěra může být otřesena pouze tehdy, pokud systematické nedostatky právě o tom vyvolávají pochybnosti. V tomto případě ale příslušnost dožadujícího členského státu zakládá čl. 3 odst. 2 dublinského nařízení, takže není nezbytné se odvolávat na čl. 17 odst. 1.

177. Je pravda, že Soudní dvůr konstatoval, že odmítnutí členského státu využít čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III může být případně napadeno v rámci žaloby proti rozhodnutí o přemístění⁷⁹. S ohledem na širokou posuzovací pravomoc, která je členským státům při tomto využití přiznána, požaduje unijní právo ale pouze soudní přezkum, který se omezuje na zjevné chyby v posouzení. O takovéto zjevné chyby v posouzení se ale může jednat pouze, pokud dožadující členský stát neprohlásí svou příslušnost pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, ačkoliv v dožádaném členském státě dochází k systematickým nedostatkům a jsou proto splněny skutkové podmínky pro použití čl. 3 odst. 2 tohoto nařízení.

178. To se netýká možnosti vnitrostátních soudů uložit členským státům povinnost uznat vnitrostátní ochranu na základě příznivějších ustanovení vnitrostátního práva, pokud to vnitrostátní právo stanoví a je to slučitelné s ustanoveními kvalifikační směrnice⁸⁰.

3. Dílčí závěry

179. Z výše uvedených úvah vyplývá, že čl. 3 odst. 1 a 2, čl. 17 odst. 1 a článek 27 nařízení Dublin III ve spojení s články 4, 19 a 47 Listiny musí být vykládány v tom smyslu, že soud dožadujícího členského státu, kterému byla předložena žaloba proti rozhodnutí o přemístění, nemůže zkoumat riziko porušení zásady nenavrácení, pokud v tomto členském státě nedochází k systematickým nedostatkům, které odůvodňují pochybnosti o účinnosti soudní kontroly opatření, které umožňují vyhoštění odmítnutých žadatelů o azyl. Názorové rozdíly mezi orgány a soudy dožadujícího a dožádaného členského státu ohledně výkladu hmotně právních podmínek mezinárodní ochrany nejsou systematickými nedostatky.

⁷⁶ – Viz rozsudky ze dne 30. května 2013, Halaf (C-528/11, EU:C:2013:342, bod 36), a ze dne 23. ledna 2019, M. A. a další (C-661/17, EU:C:2019:53, bod 58).

⁷⁷ – Viz rozsudky ze dne 30. května 2013, Halaf (C-528/11, EU:C:2013:342, bod 37), ze dne 10. prosince 2013, Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813, bod 57), ze dne 4. října 2018, Fathi (C-56/17, EU:C:2018:803, bod 53), a ze dne 23. ledna 2019, M. A. a další (C-661/17, EU:C:2019:53, body 58 až 60).

⁷⁸ – Viz rozsudky ze dne 16. února 2017, C. K. a další (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, body 88 a 97), a ze dne 23. ledna 2019, M. A. a další (C-661/17, EU:C:2019:53, bod 71).

⁷⁹ – Rozsudek ze dne 23. ledna 2019, M. A. a další (C-661/17, EU:C:2019:53, body 78, 79 a 86).

⁸⁰ – Viz rozsudek ze dne 9. listopadu 2010, B (C-57/19 a C-101/09, EU:C:2010:661, body 113 až 121), ze dne 18. prosince 2014, M'Bodj (C-542/13, EU:C:2014:2452, body 42 až 46), ze dne 4. října 2018, Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801, bod 69 až 71), a ze dne 9. listopadu 2021, Bundesrepublik Deutschland (zachování celistvosti rodiny) (C-91/20, EU:C:2021:898, body 38 až 40 a 46).

180. Vzhledem k tomuto konstatování není zapotřebí odpovídat na otázku 4b) ve věci C-254/21 uvedenou v bodě 153.

VI. Závěry

181. S ohledem na výše uvedené navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžné otázky následovně:

- „1. Článek 4 nařízení Dublin III musí být vykládán v tom smyslu, že povinnost předat informace v něm uvedené platí jak v situacích podle čl. 20 odst. 1 a čl. 18 odst. 1 písm. a), tak v situacích podle čl. 20 odst. 5 a čl. 18 odst. 1 písm. b) až d) tohoto nařízení, jakmile je v některém členském státě podána žádost o mezinárodní ochranu ve smyslu čl. 20 odst. 2. Porušení článku 4 nařízení Dublin III je možné se dovolávat v rámci žaloby proti rozhodnutí o přemístění v řízení o přijetí zpět. Ke zrušení rozhodnutí o přemístění musí vést pouze tehdy, pokud z důvodu nepředání informací uvedených v tomto ustanovení nemohl být předložen prvek, který by mohl bránit přemístění do dožádaného členského státu, a pokud tuto vadu nelze zhojit v rámci soudního přezkumu tohoto rozhodnutí podle článku 27.
2. Článek 29 nařízení Eurodac ve spojení s jeho čl. 9 odst. 1 a čl. 17 odst. 1 musí být vykládán v tom smyslu, že povinnost předat zde uvedené informace platí jak v situacích podle čl. 20 odst. 1 a čl. 18 odst. 1 písm. a), tak v situacích podle čl. 20 odst. 5 a čl. 18 odst. 1 písm. b) až d) nařízení Dublin III. Porušení článku 29 nařízení Eurodac je možné se dovolávat v rámci žaloby proti rozhodnutí o přemístění podle článku 26 nařízení Dublin III. Ke zrušení rozhodnutí o přemístění musí ale vést pouze tehdy, pokud z důvodu nepředání dotčených informací nemohl být předložen prvek, který by mohl bránit přemístění do dožádaného členského státu, a pokud tuto vadu nelze zhojit v řízení před soudem.
3. Článek 5 dublinského nařízení ve spojení s unijně právní zásadou respektování práv na obhajobu musí být vykládán v tom smyslu, že se osobní pohovor, který tento článek stanoví, musí uskutečnit jak v situacích podle čl. 20 odst. 1 a čl. 18 odst. 1 písm. a), tak i v situacích podle čl. 20 odst. 5 a čl. 18 odst. 1 písm. b) až d) tohoto nařízení. Platí to nezávisle na tom, zda byla v dožadujícím členském státě podána žádost o mezinárodní ochranu. Porušení článku 5 je možné namítat v rámci žaloby proti rozhodnutí o přemístění podle článku 26. Takováto porušení musí vést ke zrušení rozhodnutí o přemístění, pokud osobní pohovor nelze uskutečnit dodatečně při dodržení nezbytných procesních záruk v řízení o soudním přezkumu tohoto rozhodnutí podle článku 27 a pokud přitom vyjde najevo, že navzdory předneseným argumentům nemůže být ve věci přijato jiné rozhodnutí. Není-li proti rozhodnutí o přemístění podán opravný prostředek, pak toto rozhodnutí naopak může být platné i při neuskutečnění osobního pohovoru, pokud byly řádně poskytnuty informace o dostupných právních opravných prostředcích.
4. Článek 3 odst. 1 a 2, čl. 17 odst. 1 a článek 27 nařízení Dublin III ve spojení s články 4, 19 a 47 Listiny musí být vykládány v tom smyslu, že soud dožadujícího členského státu, kterému byla předložena žaloba proti rozhodnutí o přemístění, nemůže zkoumat riziko porušení zásady nenavracení, pokud v tomto členském státě nedochází k systematickým nedostatkům, které odůvodňují pochybnosti o účinnosti soudní kontroly opatření, které umožňují vyhoštění odmítnutých žadatelů o azyl. Názorové rozdíly mezi orgány a soudy dožadujícího a dožádaného členského státu ohledně výkladu hmotně právních podmínek mezinárodní ochrany nejsou systematickými nedostatky.“